

ZURE BOZKA, HAIEN AHOTSA

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
**HAUTESKUNDE
OROKORRAK**

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

HAIEN AHOTSA, ZURE BOZKA

PACMA Alderdi Animalista bakarra da nazio-pa-noraman gizarte etiko eta moderno bat eraikitze-ko, animaliekin begirunetsua eta herritar guztien eskubideak bermatzen dituen proiektu bat aurkezten duen bakarra da.

Espainia Europako herrietako bat da, animalia-kopuru gehien arduragabetzen den, torturatzen duten edo erabateko zigorgabetasunarekin hiltzen duten tokia.

Animaliekiko tratu txarrak instituzionalizatutak aurkitzen dira, izan ere, urtero herriko 3000 jai baino gehiago ospatzen dira, edo animalien sufri-menduan oinarritutako eta diru publikoaz diru-laguntza emandako tradizioak. PACMA-k ikuskizun odoltsuko sustapena eramanezin hartzen du eta bere indargabetzea eskatzen duen gehiengo so-zialeko sentitzea jasotzen du. Konpromisoa hartzen dugu animalien babesa legegileraz ziurtatzeko, eta errespetuan oinarritutako heziketa eta anima-lienganazko enpatia bultzatzeko eremu guztietan lan egiteko.

Klima-aldaketaren efektuak gelditzeari buruzko kezka lehentasunezkoa da gure helburuetan. Egu-nero egiaztatzen dugu nagitasuna edo gure ba-liabide naturalen suntsiketaren aurreko politika-rien konplizitatea eta ingurumenaren mailakako poluzioak, merkataritza eta interes pribatuak ia beti berekin ekarrita. Horregatik, gai guzti hone-tako PACMA-etako proposamenak abiaraztea, presako karakterea du eta bere aplikazioak bere-halakoa izan behar du.

PACMA Alderdi Animalistarako funtsezkoa da hiritarren oinarrizko eskubideen berreskuperape-na, laztasun-politikak kenduta, eta bizitza duine-rako sarbidea, Europako mailen arabera. Kon-promiso horri arreta ipiniz, programa bat garatu dugu justizia soziala babesteko neurriekin.

Ziur aski pertsona askorentzat, animalia askorent-zat eta klima-aldaketari barne era eraginkorrean aurre egiteko, beste aukerarik ez egotea.

Bada denontzako bidezkoa den etorkizun bat eraikitzen hasteko unea.

Zure eskuetan dago datorren ekainaren 26an.

A U R K I B I D E A

1 / ANIMALIEN DEFENTSA (8)

- 1.1 ANIMALIEN ONGIZATEKO ETA BABESPENERAKO LEGE BAT SORTZEA (8)
- 1.2 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN KONTRAKO FISKALTZA OROKORRAREN SORRERA (8)
- 1.3 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN KONTRAKO BEHATOKIAREN SORRERA (8)
- 1.4 ANIMALIEN GORTE NAGUSIEN MENDEKO DEFENDATZAILEAREN IRUDIAREN SORRERA (8)
- 1.5 ANIMALIA ONGIZATEKO ZUZENDARITZA NAGUSIKO ETA ESTATUAREN ORGANO GUZTIETARAKO ZEHARKAKO ARDATZ BEZALA ABERE-TRATU TXARRAREN KONTRA POLITIKA ONARTZEKO INGURUMENENKO MINISTERIOAN SARTZEA (9)
- 1.6 ESTATUKO SEGURTASUN INDAR ETA KIDEGOEN HEZIKETA ANIMALIEN ESKUBIDEAK ETA ANIMALIEKIKO TRATU TXARRA KONTUETAN (9)
- 1.7 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN DELITUENGATIKO ZIGOR KODEAEN ERREFORMA (9)
- 1.8 ANIMALIAK EDUKITZERAKO DESGAITUTAKO PERTSONEN ESTATUKO ERREGISTRO BATEN SORRERA (10)
- 1.9 ANIMALIEKIKO IKUSKIZUNETAKO AMAIERA (10)
- 1.10 EHIZAREN DEBEKUAK (10)
- 1.11 ZOOLOGIKOEN ETA AKUARIOEN BIRMOLDAKETA ANIMALIA-SANTUTEGIETAKO (11)
- 1.12 ONURA PUBLIKOKO ADIERAZPENEA SANTUTEGI ETA ANIMALIETAKO BABESLEENTZAT (11)
- 1.13 ETXE ANIMALIEN BABESA (11)
- 1.14 POTENTZIALKI ARRISKUTSU ANIMALIEI BURUZKO LEGE ETA DEKRETUEN INDARGABETZEA ETA ALTERNATIBA SORRERA (13)
- 1.15 OSPITALEAK, OSTATUAK, ETA JANGELA SOZIALARAKO ANIMALIA SARBIDEA (13)
- 1.16 ETXEKO INDARKERIA-INGURUNENKO ANIMALIAK (13)
- 1.17 ANIMALIENTZAKO OSASUN LAGUNTZA PUBLIKOAK ETA HOBEKUNTZAK (14)
- 1.18 POPULAZIO-KONTROL METODO BEZALA ANIMALIA SARRASKIAREN AURREKO OPOSIZIOA (14)
- 1.19 LARRUGIN BASSERRIEN ITXIERA (15)
- 1.20 FOIE GRAS-BASERRIETAKO ITXIERA (15)
- 1.21 HEGAZTI ETA UNTZI USTIATEGIETAN PRESIO FISKALA ETA ABELAZKUNTZA-USTIAPENETAKO IKUSKAPEN ERREGULARRAK (15)

1 / ANIMALIEN DEFENTSA

- 1.22 BASERRI INDUSTRIALERTARAKO ETA HILTEGIETARAKO LEGERIA BERRIA (16)
- 1.23 ESPEZIE-BABESA BERMATZEKO NEURRIAK (17)
- 1.24 HONDAMENDIEN AURREKO ANIMALIEN EBAKUAZIO PLANA (18)
- 1.25 OTSOAREN BABES PLANA (18)
- 1.26 ANIMALIEKIKO ESPERIMENTAZIOEN AMAIERA (19)
- 1.27 ANIMALIA-JATORRI ELIKAGAIK GABEKO MENU AUKERA (19)
- 1.28 GAINERAKO ANIMALIENGANAKO ERRESPETUAREN GAINEKO HEZIKETA-ZENTROETAKO SENTSIBILIZAZIOA (20)
- 1.29 KIROL ARRANTZAREN AMAIERA (20)

2 / INGURUMENA (22)

- 2.1 KLIMA-ALDAKETAREN KONTRAKO ESTATUKO LEGEA LANTZEA (22)
- 2.2 MURRIZTAPENEAN ETA BIRZIKLATZEPENEAN OINARRITUTAKO HONDARRETAKO ESTATUKO LEGEA (22)
- 2.3 IBAIETAKO ETA BERE EKOSISTEMETAKO BABES LEGEA (23)
- 2.4 AURREZPENEAN, ERAGINKORTASUNAN ETA BERRIZTAGARRIETAN OINARRITUTAKO EREDU ENERGETIKOA (23)
- 2.5 FRACKING-AREN ETA KOSTALDEETAKO PETROLIO-PROSPEKZIOETAKO DEBEKUAK (24)
- 2.6 NATURA-PARKEEN ETA KOSTALDEEN LEGEZKO BABESA (25)
- 2.7 BASOKO LEGE BERRIA (25)
- 2.8 SUTEEN KONTRAKO BORROKA (25)
- 2.9 INGURUMEN-AGENTEAREN IRUDIAREN BABESA (26)
- 2.10 NEKAZARITZA EKOLOGIKORAKO LAGUNTZA ETA LABORANTZA TRANSGENIKOKO DEBEKUA (26)
- 2.11 PRODUKTU KIMIKO ARRISKUTSUEN KUDEAKETA, HONDAKIN ERRADIOAKTIBOAK ETA POLIESTIRENO-AREN DEBEKUAK (27)
- 2.12 HIGIKORTASUN IRAUNKORREKO ETA GARRAIKO LEGEA (27)
- 2.13 INGURUNE ETA JUSTIZIA SOZIALAN OINARRITUTAKO MERKATARITZA-POLITIKEN BULKADA (28)
- 2.14 TTIP-ERAKO AURREALDE UKATZEA (29)
- 2.15 ZERGA-SISTEMA IRAUNKORRA (29)
- 2.16 BERE BIZITZA BALIAGARRI GAINDITU DITUZTEN ZENTRAL NUKLEARREEN ITXIERA (29)

3 / MARKO POLITIKO BERRIAGATIK (31)

- 3.1 KONSTITUZIO BERRIA LANTZEA (31)
- 3.2 HAUTESKUNDE LEGEAREN ERREFORMA (31)
- 3.3 SENATUAREN ERREFORMA (32)
- 3.4 PROBINTZIAKO DIPUTAZIOAK KENTZEA (32)
- 3.5 HERRIKO LEGEGINTZAKO EKIMENEO LEGEAREN ERREFORMA (33)
- 3.6 ALDERDIETAKO ETA GARDENTASUN-LEGEKO LEGEAREN ERREFORMA (34)
- 3.7 ESPAINIAKO ESTATUAREN ETA EGOITZA SANTUAREN ARTEKO ZEHAZTUKO AKORDIOAK|
INDARGABETZEA (35)
- 3.8 GAURKO HERRITARREN SEGURTASUNEO LEGE ORGANIKOAREN INDARGABETZEA (35)

4 / EKONOMIA, ENPLEGUA ETA ETXEBIZITZA (37)

- 4.1 EKONOMIA ARDURATSUZ BERRIZTEA (37)
- 4.2 JUSTIZIA SOZIAL ETA EKONOMIKOA (38)
- 4.3 I+D+I-AREN SUSTAPENA (41)
- 4.4 TALKA-POLITIKEN SUSTAPENA ETA ENPLEGURAKO BULKADA (41)
- 4.5 EUSKARRI EKONOMIKOETARAKO ERRENDIMENDU ZENTRO BATEN SORRERA (42)
- 4.6 NEKAZARITZAREN DEFENTSA (42)
- 4.7 ZERGA-IRUZURRAREN ETA USTELKERIAREN KONTRAKO BORROKA (43)
- 4.8 KONFIANTZA-KARGUEN MURRIZPENA (44)
- 4.9 ETXEBIZITZARAKO ESKUBIDEA (44)
- 4.10 URETAKO OINARRIZKO HORNIKUNTZETARAKO, ARGITARAKO ETA GASERAKO SARBIDEA (44)
- 4.11 BIZITZA DUINERAKO, SARRERA MINIMOEN, OINARRIZKO ESKUBIDEEN ETA PERTSONA
GUZTIENTZAKO AUKERA-BERDINTASUNAREN BERMEA (45)

5 / OSASUNA ETA HEZIKETA (47)

- 5.1 OSASUNA ETA HEZIKETA PUBLIKOETARAKO LAGUNTZA (47)
- 5.2 OSASUN PUBLIKOAREN ERREKUPERAZIOA (47)
- 5.3 HEZIKETAREN SUSTAPENA (48)

6 / KULTURA ETA TEKNOLOGIA BERRIAK (50)

- 6.1 KULTURAKO BEZAREN % 21EN KENTZEA ETA AISIA-ALTERNATIBEN SUSTAPENA (50)
- 6.2 TEKNOLOGIA BERRIAK (50)

7 / BERDINTASUN-POLITIKAK (52)

- 7.1 GORROTO-DELITUEN KONTRAKO BORROKA: TRATU-BERDINTASUNEKO ETA EZ DISKRIMINAZIORAKO LEGEA (52)
- 7.2 GIZON ETA EMAKUMEEN ARTEKO ORDAINSARI-BERDINTASUNAREKIKO ITUN SOZIALA (52)
- 7.3 GENERO-INDARKERIA SUFRITZEN DUTEN EMAKUMEEN TRATAMENDU INTEGRALA (52)
- 7.4 ANIZTASUN FUNTZIONALAREKIKO PERTSONENTZAKO LANERAKO ESKUBIDEA (53)
- 7.5 SAILEKO ETA AUTONOMIA PERTSONALEKO LEGEAREN APLIKAZIO ERREALA (54)
- 7.6 ANIZTASUN SEXUALA (54)
- 7.7 PERTSONA MIGRATZAILEAK (55)

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

1

ANIMALIEN
DEFENTSA

**ZURE BOZKA,
HAIEN AHOTSA**

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

1 / ANIMALIEN DEFENTSA

1.1 ANIMALIEN ONGIZATEKO ETA BABESPENERAKO LEGE BAT SORTZEA

Animaliek gure herrian bizi duten muturreko egoerak bere babesaren bermatzen duen estatu eremuko legeria abiaraztea egiten du ezinbesteko.

Proposatzen dugu:

- *3 hilabeteko gehieneko epean, Animalista-PACMA Alderdiak lan-mahai bat eskatuko die Gorte Nagusi berriei alderdiez gain irudikatuta egongo diren tokian, animalista elkarteak eta abere-etikan adituek, lehen aldiz, Babeseko eta Abere-Ongizateko Esparru-Legeaz, lantzeko asmoz. Estatuko eremuko lege honek helburu izango du ez soilik autonomia-legedi desberdina parekatzean, baizik eta ikastea eta abere-babesari buruzko araudiak gehitzean Europako beste herri batzuetan garatuta.*

1.2 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN KONTRAKO FISKALTZA OROKORRAREN SORRERA

Fiskaltza espezializatu baten sorrera, Sala Fiscalía kategoria eukiko lukeena, zuzenki animalien babesari buruzko delituei buruzko prozesu penal guztietan parte hartzeko funtzioekin.

Proposatzen dugu:

- *Ikuskatzea eta sailen jarduera animalien gaineko bortizkeriaren kontra antolatzea; baita delitu kontuetan animaliekiko tratu txarrari buruzkotzat edukitzen diren irizpideak fiskaltzetan koordinatzea.*

1.3 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN KONTRAKO BEHATOKIAREN SORRERA

Justizia Ministerioak analisi-organo bezala erakunde hau eta Justizia-Administrazioko emanaldiasortuko ditu abere-tratu txarraren arazoa Espainiako gizartearen eremu guztietan erazteko asmoz.

Proposatzen dugu:

- *Ikerketak, analisia eta segimendu estatistikoak eginez, jokaeran epailearen karrerako eta administrazioko langileetako kideak eraginkorrak izateko protokoloak lantzea, eta elkar-teeikiko behingo bilerak eta talde animalistak mantenduz.*

1.4 ANIMALIEN GORTE NAGUSIEN MENDEKO DEFENDATZAILEAREN IRUDIAREN SORRERA

Gorte Nagusiek izendatuko duten eta ikuskapen ahalmenak, ikerketa eta parlamentu desberdinen aurreko salaketa edukiko dituenaren Animalien Defendatzaile irudiaren sorrera; konstituziokontarakotasun-errekurtsoak tartean sartzeko ahalmena eta legeetan eta Babeseko eta abere-Ongizateko Esparru-Lege berriaren aurka doazen antolamenduetan babesaren bezala.

1.5 ANIMALIEN ONGIZATEKO ZUZENDARITZA NAGUSIKO ETA **ESTATUAREN ORGANO** GUZTIETARAKO ZEHARKAKO ARDATZ BEZALA ABERE-TRATU TXARRAREN KONTRA POLITIKA ONARTZEKO INGURUMENEO MINISTERIOAN SARTzea

Proposatzen dugu:

- *Babeseko Zuzendaritza Nagusiaren Ingurumene-ko Ministerioan sartzea eta abere-ongizatea, gainerako ministerioekiko kolaborazioan guztietako zeharkako estrategia eta animaliekiko tratu txarra erazteko funtsezko pauso bezala estatuko politika autonomikoetako bakoitza definitzen dituena.*

1.6 ESTATUKO SEGURTASUN INDAR ETA KIDEGOEN HEZIKETA **ANIMALIEN ESKUBIDEAK** ETA ANIMALIEKIKO TRATU TXARRA KONTUETAN

Heziketa indar hauen prestaketa guztian zehar zeharkako bihurtuko da, urtero, giza eskubideetan eta genero-indarkerian bezala, berrituz.

Proposatzen dugu:

- *Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoean, animalien eskubideetara eta animaliekiko tratu txarrerako eskola-karga espezifikoko, prozesuan sartzea. Nor bere Autonomia-Erkidegoetan nahitaezkoa izango da polizia lokal eta autonomikoa zuzendaritza berean hezte.*

1.7 ANIMALIEKIKO TRATU TXARRAREN **DELITUENGATIKO ZIGOR KODEAREN ERREFORMA**

Zigor Kodearen azken erreforma izan da animalien eskubideetarako galdutako aukera abagunea, animalia batentzako heriotza eragiteagatik pena maximoak bi urteetatik beherakoa izaterakoan, aurrekari penalak falta zaizkien espexera sartzea ez duelako ekarri.

Proposatzen dugu:

- *Isunak eta penak handitzea animaliak gaizki tratatzen dituztenak espexean sar dezakeen ia ezinezko zerbait ez dadila bihur.*
- *SEPRONA-ko eta ikerketara zuzendutako taldeekiko polizia-gorputzetako txantiloiak eta abere-tratu txarraren kasuen jazarpena handitzea.*

Erreforma hauei lagunduko diete populazioari Administrazio Publikoan animaliekiko tratu txarrerako zero tolerantziari buruzko paper berriaren gainean zuzendutako kanpagnetatik.

1.8 ANIMALIAK EDUKITZERAKO DESGAITUTAKO PERTSONEN ESTATUKO ERREGISTROAREN SORRERA

Alderdi Animalista PACMA arau-hauste larriek gaitasungabetutako pertsoneri abereak ez dakizkien eman, erregistro honen lantzea bideragarri eta lehenetasunezko kontuan hartzen du.

Proposatzen dugu:

- *Estatuko animalien kontrako delitua, bere edukitza gaitasungabetuta geratuz, egin duen pertsona guztia sartzan duten Barne Ministerioaren mendeko erregistroko sorrera.*
- *Autonomia-erkidegoek, udalek, Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoek aipaturiko erregistroko sarbidea izan ahal izango dute.*

1.9 ANIMALIEKIKO IKUSKIZUNETAKO AMAIERA

Animaliak erabiltzen diren ikuskizunekin bukatzea PACMA Alderdi Animalistaren lehentasunetako bat da. Tortura edo heriotza eragin gabe oraindik, haietan guztietan gertatzen da bere eskubideen kaltea ekartzen duen tratu txar gradu fisikoren edo psikikoren bat.

Proposatzen dugu:

- *Edozein kirol-motaren ikuskizuna edo animaliak erabiltzen diren festak debekatzea.*
- *Zezen-festa guztiak debekatzea.*

- *Telebista-irratia publikoetan animalien defentsaren gaineko programa bat sartzea, bere egoeraren eta adopzioa eta esterilizazioaren gainean kontzientziatzen den tokian, erosketaren kontra, susta ditzan.*

- *Animaliekiko zirkuak, zoologikoak eta akuarioak debekatzea.*

1.10 EHIZAREN DEBEKUAK

Ehizak milioika animalien sarraskia eta 6.000 berun-tonako sakabanatzea eragiten ditu ingurumeneko urte bakoitzean, akuiferoak eta landareak kutsatuz, eta plumbismo-a, bai animaliei bai pertsoneri eragiten dien gaixotasuna, eraginez.

Honi gehi genezake 50.000 erbi-txakur baino gehiago eta beste animalia batzuei erasotzeko arma bezala erabilitakoak, eta ohiko eran kaltetzen direnak, torturatutako edo utzitako ehiza-txakurrak.

Ehiztarien interesek baserri-zonetako biztanleen interesak bahitzen dituzte eta galarazten dute beste jarduera iraunkor eta ingurune naturalaren eta animalien arteko bizikidetasunaren eta pertsonen araberrako batzuk garatu ahal daitezela.

Proposatzen dugu:

- *Edozein ehiza-modalitatea debekatzea.*

1.11 ZOOLOGIKOEN ETA AKUARIOEN BIRMOLDAKETA ANIMALIA- SANTUTEGIETAKO

Zoologikoetan animaliak gatibu bizi dira, bere habitataren urrun eta bere espeziearen beharrak, gaixotasun anizkunak sortzen dituen sufrimendu fisiko eta emozionala emaitza duenaren, asetzeko aukerarik gabe. Santutegietan hala ere animalien ongizatea, onura ekonomikorik gabe, lortu nahitzen da soilik.

Proposatzen dugu:

- *Bere habitatean birsartu ezin diren haiek, eraman daitezten Santutegietara, bere beharrak asetzen diren tokian, animalia hauentzako laguntzako programak ezartzea.*
- *Proiektuak sustatzea azken teknologien erabileran baimen dezaten tokian begiestea eta bere ingurune errealeko animaliak bere ingurunean oztopatzeko beharrik gabe ikastea.*

1.12 ONURA PUBLIKOKO ADIERAZPENA SANTUTEGI ETA ANIMALIETAKO BABESLEENTZAT

Gaur egun Santutegiak legalki abelazkuntza-ustiapentzat hartzen dira, bere jarduera datzanean industriak baztertutako, erreskatatutako edo utzitako animaliak erreskatatzean eta bizitza-baldintza duin batzuk haiei eskaintzean.

Proposatzen dugu:

- *Santutegieak ekartzen dituen animalia laguntzak abantaila fiskalekiko erabilgarritasun publikoko entitate bezala legalki aitortzea, eta egiten duten lanagatik diru-laguntzak jasotzea.*

- *Batera lan daitekeen Santutegietako estatuko sarea sortzea eta bere eskariak eta beharrak ezagutzea.*
- *Santutegietan hartutako animaliek kontsumora zuzendutako ekoizpen katean sartzen ez dituzten animalia guztien arauetako eta prebentzioko eta biosegurtasuneko osasun-protokoloetako Santutegietan animalientzako salbuespena ezartzea, sakrifiziora, beste gauza batzuen artean behartzen dutela alde batera utziz gaixotasunentzako tratamendua lor dila inola ere baimendu gabe.*

1.13 ETXE ANIMALIEN BABESA

Espanian egunero arduragabetzen dira, gaizki tratatzen dute edo baldintza ikaragarrietan hiltzen dira milaka txakur, katu eta etxean hartutako beste espezie batzuetako animaliak.

Proposatzen dugu:

- *Estatuaren Aurrekontu Orokorretan Ingurumen-Ministerioari esleitutako helburu honetara zuzendutako abiatzea onartzea.*
- *Bere eskari guztiak eta beharrak jasotzeko babesletara, aterpeen eta funtsezko lana baliabiderik gabe egiten duten animalietako eta borondatezko eran santutegien alde, agertzea.*
- *Animalia Babes Zentroen kudeaketa lehiaketetara entitate animalisten sarbidea, gaur egun, gehienbat, inongo abere-ongizate irizpiderik ematen ez duten enpresek kudeatuta izaten ari direnen, bermatzea.*

- *Elikagai-bankuak eta salmenta puntu zehaztuetan sarrera urriekiko familientzako animalientzat janaria eskuratzeko beheratutako prezioetako establezimenduen ezarpena sortzea.*
- *Bai hiritako baita landatako txakur eta katu guztiak ere estatuko lurralde guztian txipengatiko identifikazioko sistema bakarra sortzea. Mikrotxipak doakoa izan behar du.*
- *Erosketa desustatzen duten neurriak eta bere behin betiko debekuetara arte, erakusleihotako animalia erakusketa bezala, animalia salmenta hartzea. Babeseko eta abere-Ongizateko Esparru-Lege berrian sartuko dira hazkuntzarako eta etxe-abere-salmentarako eta bere aldaeretako edozeineko animalia exotikoko debekuak.*
- *Animalietako adopzioa eta esterilizazioa sustatzea. Bada funtsezkoa kontrola eta adopzioetako jarraipena, hurbiltasun geografikora lehentasuna emanez, informazioa jabe berrien gainean eskatuz eta kontratu bat berretsiz familia adoptatzailearekin betetzen denak: esterilizazioa eta animalia ikuslearen edukitzea egokia. Txakur-etxolak, udal-aterpeak, denda animalietako eta babesleak egongo dira animalia antzutatuko, edo konpromisoarekin, ematearen unean egiteko adintxikiena edukitzeagatik, ematera behartuta.*
- *Zero Sakrifizioaren helburuak lagunduta etorri behar du esterilizazioa, adopzioaren sustapena, heziketa-politikak eta kontzientziazio sozialeko kanpainak bezalako neurrietako.*
- *Mutilazioak, organoetako edo beste animalientzako edozein gorputzaren zatitako erauzketak, helburu terapeutikoez edo antzutzeko, eta albaitarien praktikaren azpian beti egiten den kasuetan izan ezik debekatzea.*
- *Garraio publikoetan animalia sarbidea baimentzea.*
- *Lekuetako animalia bizileku sorrera eta, arduratu ahal daitezela espezializatutako pertsonalarekin, Administrazio herriak edo haien mendekoen lantokiak sustatzea.*
- *Animaliek lotuta edo kaiolatuta ez dezatela egon behar ezartzea. Kanpokoan bizi diren etxe-abereek kontatu behar izango dute bai berotik bai hotzetik, euritako babestuengandik, eguzkitatik eta, bere beharren arabera dimentsioekin, denboraren|eguraldiaren gainerako errukigabetasunetatik bakartzen duten, eta behar badute babesteak baimentzen dizkien materialez eraikitako gelek.*

1.14 POTENTZIALKI ARRISKUTSU ANIMALIEI BURUZKO LEGE ETA DEKRETUEN INDARGABETZEA ETA ALTERNATIBA SORRERA

Potentzialki arriskutsuak diren animalia-erregulatzaileko estatuko Legea eta Autonomia-Erkidegoek soilik landutako erregulazio desberdinek lortu dute txakur-arrazak zehaztuta eta milaka animalia sakrifikatzen behartuta estigmatizatzea.

Proposatzen dugu:

- *EKausa posibleak eta agresibitateko egoteko-tan profilak bereizitako formako ikastea.*
- *Pertsonetako estatuko erregistroa lantzea txakur-erregulatzaileko eta beste animalia batzuentzat gaitasungabetuta.*
- *Errehabilitazio-zentroak eragindako txakur-erregulatzaileko sortzea.*
- *Kanpainak edozein animalia-erregulatzaileko estigmatizazioaren aurka sustatzea.*

1.15 OSPITALEAK, OSTATUAK, ETA JANGELA SOZIALARAKO ANIMALIA SARBIDEA

Ospitaleetan animalia-sarbidea baimenduko da bere lagunak aurkitzeko aukeraz gabetuta ikusten duten eta zeinen banantzeak bere gogo-aldarteari, gainerako pazienteen ingurunea edo osasun-pertsonalaren lana inoiz asalatu gabe, eragin diezaiokkeen egonaldi luzeko paziente bisitarako.

Forma berdineko, bere beharrik oinarritzkoenak kentzen dituen egoera ekonomikoan dauden

pertsona haiek ez lirateke ikusi behar izango, etxebizitza edo elikadura bezala, aukeratu behar izate-
ra eramanda bere mantenuaren artean eta bere animalien ondoan egotea. Pertsona asko kalean lo egiteko beharrez ikusten dira, bere animaliak kalean ez uzteko. Errealitate honen aurrean, inposatzen da ostatu-erregulatzaileko animalia sarbide librea eta jangela sozialak ere kontuan hartzea.

1.16 ETXEKO INDARKERIA-INGURUNEKO ANIMALIAK

Genero-indarkeriako eta intrafamiliar bortizkeriako ingurunean ohikoa da animaliak biktima bihurtzea bere babes-erregulatzailearen duen legeria aplikagarria egon gabe.

Proposatzen dugu:

- *Administrazioen arteko lankidetzaren duen legeria espezifikoa eta organismo sozialei ekitea (Udal-erregulatzaileak, Polizia Nazionala, Guardia Zibila, babesleak, albaitarien animalietako, gizarte-erregulatzaileko, etab.), kasu bakoitzak ardurarekin eta eraginkortasunarekin joka dezala. Lehentasuna emango dio bere jabeekin hauen iraunkortasunari, berebizilekuetan, animalien ongizatea ondo bermatzen duten kontrol egokiaren ondoren, bi biktimek sufritzen duten drama arintzeko, udal-erregulatzaileko eta beste administrazio-erregulatzaileko mendekotasunetako edozein gorpuzkeratan, gaizki tratatutako emakumeetako abegi-erregulatzaileko bere sarbide librea ondo baimenduz.*

1.17 ANIMALIENTZAKO OSASUN LAGUNTZA PUBLIKOAK ETA HOBEKUNTZAK

Gizarte etiko eta modernoranzko aurrerapena nahitaez pasatzen da animalientzako osasun publikoa hedagarri egiteagatik.

Proposatzen dugu:

- Behar aterpeetako eta babesleei eta bereren kontu animaliak dituzten, eta albaitarien zeinen gastuez arduratu ezin diren familia kalteberenen egoera ekonomikoari arreta jarritz, animalientzako osasuneko sistema publikoa mailakako eran ezartzea.
- Baliabiderik eta kudeatzailerik gabeko pertsonentzako animalia esterilizazioko eta katu-kolonia boluntarioetako diru-laguntza emandako kanpainak egitea.
- "Txakurrengako Birus Ebolagatiko Infekzio-Susmoaren kontrako Gertakizuneko" gaur egun berehalako sakrifizioa eskatzen duen "Plan" berria lantzea animalien, analisi-errealizazioa begietsi gabe gaixotasuna ez berrogeialdia egiaztatzeko.
- Biosegurtasuneko 4 mailarekiko laborategiak eta animalitokiak sortzea.
- Jarduera nahasitako etxe-abereak, jarduera-prozedurak irizpide epidemiologikoekin, artean eutanasia aurkitzen ez duenekin, begietsiz, egon daitezkeen osasun-larrialdiko egoeretan protokolizatzea.

- Gaur egun %21-a den albaitarien BEZa murriztea eta errentaren adierazpeneko albaitarien gastuen dedukzioa sartzea.

- Babesleak, santutegiak eta beste animalia-babes entitate batzuk PFEZaren % 0,7tako laukian zehar jasotako funtsetako hartzaileen artean sartzea.

1.18 POPULAZIO-KONTROL METODO BEZALA ANIMALIA SARRASKIAREN AURREKO OPOSIZIOA

Irizten dugu gatazka erlazionaturen bat populazio handiarekin egotearen probabilitatea egotekotan, konponbidea animalien sarraskiagatik ezin dela inoiz pasatu.

Proposatzen dugu:

- Salmenta, merkataritza eta animalia exotikoen trafikoaren amaiera.
- Esterilizazioa bezala populazio-kontrolako programa ez odoltsuko aplikazioa, gordailu-antikontzeptiboak edo arrautzen kontrola, jada bere eraginkortasuna frogatu dutenen programak ezartzea.
- Edozein espezie-motaren birpopulaketak debekatu edo amaiera helburu zinegetikoekiko espezie ez autoktonoen lekualdaketak.

1.19 LARRUGIN BASERRIEN ITXIERA

Larrugin Baserriek bisoiak eta lortzeko beste ugaztun batzuk lehertzen dute bere azalak lortzeko. Animaliek bere bizitza guztia pasatzen dute kaiola ñimiñoetan elektrokutatuta edo gaseztatuta hil arte.

Proposatzen dugu:

- *Baserri hauek behin betiko ixtea. Europako beste herri batzuk ezarri dituzten bezala, haien artean Austria, Erresuma Batua edo Kroazia.*

1.20 FOIE GRAS BASERRIEN ITXIERA

Foie gras-a ahate baten edo gainelikatutako antzara baten hipertrofiatutako gibela da. Egindako ikerketa guztiek animaliek produktu honen lantzerako esperimenduetan duten sufrimendu ikaragarria erakusten dute.

Proposatzen dugu:

- *Foie gras-baserri existenteak behin betiko ixtea, jada Alemania, hainbat herritan gertatu den bezala, Argentina, Austria, Danimarka, Finlandia, Holandan, Ingalaterra, Irlanda, Italia, Luxemburg, Norvegia, Polonia, Txekiar Errepublikak, Suedia edo Suitza. Debekuak eraginkorrak izan bitartean ez daitezten, produktu hau inongo zerbitzu mendeko zentroko jangelatan sal ez dadila babestuko dugu ezta gobernuaren eta Administrazio Publikoaren ekitaldi publikoetan ere.*

1.21 HEGAZTI, PRESIO FISKALA ETA ABELAZKUNTZA-USTIAPENETAKO IKUSKAPEN ERREGULARRAK, ETA CUNÍCULAS-A

Abelazkuntza eta hegazti ustiapenek emaitza lehen mailako ingurumen eta arazo etikoak dituzte, bai animaliek sufritzen duten bizitzako baldintza ikaragarriengatik, bai bere inpaktu ekologikoagatik.

Oso hondar kutsatzaileko tonetako kudeaketa nekez kontrolik gabe burutzen da, sortzen den bolumen itzelaren erabilera bideraezintasunagatik. Segundo bakoitzan, abeltzaintza industrialetik datorren hondarreko 125 tona eta haragi-industria, igortzen dira ibaiak eta itsasoak (gorozki, hormona, antibiotiko, ongarri, pestizida, kimiko, etab.) kutsatuz.

Txerri-sektorea, kutsatzaileenetako eta Espainiako karga handienetarikoa bat, Baso-azalen erabilerak aldatzen ari den abelgorriaren jarraitutuz, eta milaka hektarea artifiziozko eran nekazaritzara ordeztu iraukorretara kondentatuz, modelo ekonomikoaren bi lagin|erakusgarri dira.

Ustiapen intentsiboek CO₂-etako bigarren emisio kausa ekartzen diote atmosferari, energetikoa eta manufaktura industria atzetik soilik, eta garraioa eta ibilgailu-emisioak oso aurretik.

Alderdi|Partida Animalistatik-PACMA-ek lan egingo du, aldaketako eta sektore hauen birmoldaketa ahalik eta forma azkarrengertara dadila.

Proposatzen dugu:

- *Zerga-karga handiagoa, nekazaritzako sektorearen hazkunderari bere kaltean laguntzen diona, onartzea.*
- *Kontrol-kopuru handiagoa eta ikuskapenak instalazioetako, sakonago, zorrotz eta erregularrako berehalako eran ezartzea.*
- *Komunitateengatiko abelazkuntza eta hegazti ustiapenatarako baimenak, kupoengatik mugatzea.*
- *Animalia mantenuaren gainean, bizidun sentiberako ezaugarria duten erabilera araudiak bezalako instalazioen baldintzetako hainbeste, inposatutako erregulazioak betetzea.*
- *Sustapeneko kanpaina instituzionalak eta sektorearen eta bere produktuen publizitatea debekatu.*
- *Abiaraztea abere-jatorri produktuetako librea den dietako osasunerako etekinen gaineko kanpaina informatzaileak, baita ere milioika animaliak bizi duten egoera baserrietan erakusten duten kanpainetako, populazioak ezagut dezan nola tratatzen diren animaliak.*

1.22 BASERRI INDUSTRIALTARAKO ETA HILTEGIETARAKO LEGERIA BERRIA

Gaur egun animalia-ustiapenetan baimendutako praktika eramanezinak daude, zentroak jada berez abere-eskubideen aukeratiko etikarik gabekoak.

Proposatzen dugu:

- *Indarreko legeria sakonki berrikustea, non oraindik baimentzen den oiloentzako pikoaren mozketa, eta txerrienganako buztanaren, hortzak eta testikuluen ebakitzea, baita ere bere betiko mantenura karioletan eta txerri emeentzat ernatze kaiola ikaragarriak bezalakoak, literalki immobilizatuta bizi direnetan.*
- *Zapalketaren edo birrintze bitartez txiten sakrifizio metodoak debekatzea, jada Alemanian onartu den bezala.*
- *Animalien ongizatearen gainean araudi minimoa betetzen ez duteneko. Halal eta kosher-a bezalako sakrifizio-metodo erlijiosoak debekatzea.*
- *Haragiaren identifikazio etiketa sortzea. Kontsumitzaileek kontsumitzen dituzten produktuetako jatorria ezagutu behar dute. Arrautzek baterian hazitako oiloetako edo eskortan datozen dioten etiketen modu berean, beharrezkoa da haragia baserri industrialetatik eta argia inoiz ikusi ez duten animalietatik datorren jakitea. Espainian baimentzen eta merkatarizatzen da metodo Halal eta Kosher eran hildako animalien haragia, zeinen hiltze prozesuak esponentzialki igotzen du haien sufrimendua, zorabiatu gabe egotea eskatzen dutelako. Alderdi Animalista PACMA-tik erabilitako sakrifizio metodoa sinboloekin azaltze duen etiketa proposatzen dute: CO2-ekin gaseztatuta, berno gatibuko pistola erabiliz, edo zorabiorik gabe odolustuta.*

1.23 ESPEZIE-BABESA BERMATZEKO NEURRIAK

Alderdi Animalista- PACMA-k kontuan hartzen du ezinbestekoa banako bakoitzaren babesa, espezie inbaditzaileak deituriko kide haiek sartuta.

Proposatzen dugu:

- *Ondare Naturaleko eta mota inbaditzaileei dagokienez biodibertsitateko Legea aldatzea, kontrol-metodo bezala animalia sarraskira batez ere.*
- *Diskriminatzaile eta bidegabeak dira eta, gaizki deitutako espezie inbaditzaileei dagokienez bultzatutako politikari uko egitea.*
- *Dardo anestesikoko erabileraren bitartez eskuhartze ez bortitzak, esterilizazioa, birjartzea, etab. bultzatzea.*
- *Babeseko eta espezie inbaditzaileak edo fauna basatia bezala katalogatu diren animalia haienganako albaitarien arretako neurriak bermatzea.*
- *Konfiskatzei aurre egiteko erreskatatze zentroak sortzea, ez daudenez, zoologikotara ematen zaizkie.*
- *Ahaztutako espezie autoktonoa eta agian Espainiako zona askotan bere itzaltzeko zorian egonez desagertu denaren basoko Katuaren errolda egitea.*
- *Katamotz Iberiarraren kontserbaziora zuzendutako Europar Batasunetik datorren abiatzeak ikuskatzea, eta baita ere bere presentzia nabaritu den tokian leku haietako aipaturiko animalien kontserbaziorako presako neurriko onespena ikuskatzea.*
- *Animalia exotikoak inportatzea debekatzea.*
- *Nazioarteko Arriskuan dauden Espezie Merkataritzako Hitzarmeneko (CITES) protokoloak zorrozki betetzea, espezie exotikoko eta animalia hauen salerosketa trafikoko sare ilegalek jarraituz eta jada Espainian aurkitzen dituztenen bizitza baldintzak sakonki kontrolatuz.*
- *Animalietako mota honetarako santutegi gehiago sortzea, kontzientziazio-kanpainetako eta nazioarteko programen bidez, erreskatatzeko sustapeneko eta bere habitatetan birsar daitezela saiatzeko.*

1.24 HONDAMENDIEN AURREKO ANIMALIEN EBAKUAZIOKO PLANA

Alderdi Animalista-PACMA-k hondamendien aurreko animalien, eta asistentziaren ebakuazioko plana eskatu dio basa faunari 3 urte baino gehiagotan zehar muturreko klima|aurrean.

Proposatzen dugu:

- *Ebakuazioko protokolo espezifikoak eta erreskatatzea eta izaera guztiaren ustiapenak etxe-aberetako lantzea suteak, uholdeak eta beste natura-hondamendi batzuk gerta daitezten egotekotan. Behar etiko eta morala, eta ekosistemen jasangarritasunaren beharra hartzen ditugu ere, babestea eta fauna basatiari muturreko egoera klimatologikoen aurrean laguntzea. Zeinetarako, Basa Faunari Laguntzeko ezarriko ditugun Esku-Hartze-Protokoloak Muturreko Baldintza Klimatologikoetan (PIAFS-ean).*
- *Estatuko lurralde guztiko otsoaren ehiza ku-poen berehalako indargabetzea.*
- *Bere bilakaeraren ikerketaxehatutako eta adituekin eta bere ehiza saihesteko taldeen segimendu batekin, ugaztun honen espezifikoak diren Babes-Planak ezartzea.*
- *Onespena, egokitze errealak eta/edo otso-presentziarekiko Kontserbazio Bereziko (ZEC-etako) Zonen Kudeaketa Planen berrikustea.*
- *Otso iberiarraren penintsularreko errolda lantzea bultzatzea.*
- *Furtibismoaren kontrako akzioak eta pozoidurak bultzatzea.*
- *Heziketa eta harrapari aparten garrantzi ekologikoaren gaineko kontzientziazioa, sustapeneko eta historiaren zabaltzeko kanpainetako abiaraztearekiko otsoko, ezaugarrietako eta espeziearen ohituretako bereziki, baserri-ingurunean batez ere sustatzea.*

1.25 OTSOAREN BABES PLANA

Gure herriko otsoa administratibo eta sozialeko estigmatizazio biktimada, bere ehiza sektore zinegetikoak eskatuta eta abelazkuntza-sektorearen salaketa historikoen babesean, zeinen interesak kalte-ordainketen espezifikoak diren planek on eginda ikusten diren, bultzatzen duten erakundeek batez ere eraginda.

Proposatzen dugu:

- *Babes handieneko espezie bezala otsoa adieraztea.*
- *Autonomia-erkidegoen Espezie Mehatxatuetako Katalogoetan otsoa sartzea.*
- *Aholkularitza eta informazioa ematea abeltzainei, haien animaliak babesteko, neurri horietako bat bezalako artzainaren irudiaren zaharberritzearekin, gaurko utzikeriaren kontra abeltzainak ohitu diren mendiko etxolaren, gaitza izan dutenak sarraski ilegalak harrapari-mota guztietako, desagertzea haiei eraginez.*
<http://www.ecologistasenaccion.es/IMG/pdf/11-propuestas-lobo.pdf>

1.26 ANIMALIEKIKO ESPERIMENTAZIOKO AMAIERA

Esperimentazio animalien sufrimendu ikaragarri eta behargabekoa era sakonean dokumentatuta dago eta errealitatea haietara ez Alderdi Animalista- PACMA ezta gizarteak ere bizkarra eman dezakete.

Proposatzen dugu:

- *Hezkuntza Ministerioan, Osasun Ministerioan eta Defentsa Ministerioan programa guztiak ikuskatzea elkar darabilten abereak jada alternatiba existentek onar daitezela tokian ikerketa.*
- *Garapenerantz eta animaliekiko esperimentaziora ordezeko metodoko balidatzerantz bideratutako aurrekontuzko abiatzeak areagotzea.*
- *Laborategi zientifiko zibil eta militarretan, aurkitzen diren animaliak erreskatatzea eta, behin bere osasun-baldintzak ebaluatuta, santutegietan berreskuratzea.*
- *Debekatu arte esperimentaziorako Kontzientzia-eragozpena babestea, tarte guztietan eta heziketa-espezialitateetan, edozein lanetarako bezala baita animaliekin edo erlazionatu tratu txarrarekin, sakrifizioarekin, manipulazioarekin eta animalia-sufrimenduari dagoen funtzio laboralarekin.*
- *Bere debekuetara arte, enpresa guztiak animaliekiko bere esperimentuen emaitzak, esperimentu hauetako kopurua txikiagotzeko asmoz, publiko egitera behartzea.*

1.27 ANIMALIA JATORRI ELIKAGAIRIK GABEKO MENUA AUKERATZEA

Kontzientzia-askatasunerako herritarren eskubideko partebezala, pentsatzen dugu beharrezkoa dela abere-jatorri elikagairik gabeko menu bateko eskaintza.

Proposatzen dugu:

- *eskola, unibertsitateetan, zaharretako bizilekuetan, ospitaleetako, espetxeetako, etab. jangela publikoetan Menu begetarianoak eta beganoak aukeratzea posible egitea. Hartarako Alderdi Animalista- PACMA Elikadura-Segurtasuneko eta Elikadurako 17/2011 Legea berrituko du.*
- *Zigilu bat sortzea edo abere-jatorri osagairik ez daukaten produktueterako estatuko etiketa. Honela kontsumitzaileek identifkatu ahal izango dituzte elikagaiak eta beste kontsumo produktu batzuk (arropa, oinetako, etab.) inongo abere-osagairik ez daukatela.*
- *“Animaliarik gabeko” produktuen alde agertuz eta kontsumo etikoa bultzatuz publizitatekanpainak egitea.*

1.28 GAINERAKO ANIMALIENGANAKO ERRESPECTUAREN GAINEKO SENTSIBILIZAZIOAHEZIKETA- ZENTROETAN

Alderdi Animalista - PACMA-k bidezkoago eta berdintasunezkoago gizarte| babesten du guztietarako, animaliak sartuta. Hura lortzeko formarik eraginkorrena heziketa formala bidez da, heziketa-sisteman eta heldu-heziketa ahaztu gabe.

Proposatzen dugu:

- *Adorea sartzea irakaskuntza-maila guztietako zeharkako gai bezala animalianganako errespetua, akzio tutoriala, zentroko eta jarduera osagarrietako, baita ere antolaketan programa kurrikularrak eta heziketa-zentroen kudeaketa orokorra.*
- *Irakasleak animalianganako errespetuan hezte. Irakasleak dira errespetu-balioak transmititzeko funtsezko pieza, justizia eta animalianganantzko enpatia. Horregatik, oinarritzko modulu erlazionatuko integrazioa bultzatuko dugu tratu txarrarekin, eskubideekin eta irakasle berrien heziketan, ikasleen eta irakasle-Masterraren bideko ikerketa planenabere-ongizatearekin.*
- *Ikuskatzea eta animalianganako errespetuko balioen arabeko heziketa-materiala (testuliburu eta beste baliabideei) moldatzea. Honela animalianganantzko begirunerik|eza bultzatzen duten edukiak kentzen dira.*

- *Adingabegatik egindako abere-tratu txararren kasu posibleak antzemateko alerta-maila zehaztua mantentzea. Anizkunak dira genero-indarkeriarako abere-tratu txarra lotzen duten ikerketak, intrafamiliar-a eta jokaera antisozialak.*

1.29 KIROL ARRANTZAREN AMAIERA

Gure herrian era guztietan egiten da kirol arrantza (lurretik, itsasontzitik eta urpekoa), eta hauen baimenak Nekazaritza, Elikadura eta Ingurugiroko Ministeritzatik datozte.

Ekintza hoiien biktima moduan, milaka animalia hiltzen dira urtero, guztiz ez ezinbesteko eta itsas eta ibai faunarentzat kaltegarri ikusten dugun aktibitatearen ondorioz.

Proposatzen dugu:

- *Kirol Arrantzaren debekua, gaurko egunerarte emandako arrantza-baimen guztiak ukatuz eta control-mekanizmo sakonak abiaraziz, legea betetzea zain dezaten eta ezkutuko arrantza segi dezaten.*

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

2

INGURUMENA

ZURE BOZKA, HAIEN AHOTSA

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

2/ INGURUMENA

2.1 KLIMA-ALDAKETAREN KONTRAKO ESTATUKO LEGEA LANTZEA

Alderdi Animalista-PACMA-k borroka onartzen du lehentasunezko eran, bere ingurumen-politikan eta jasangarritasuneko, klima-aldaketaren efektuak geldiarazteko. Larrialdiak eta klima-aldaketaren larritasunak|eragin politikoa irizten behar dutela guztietara|pentsatzen dugu.

Proposatzen dugu:

- *Estatuko Legea lantzea baimentzen duen klima-aldaketaren kontra gas-isuriak txikiagotzeko plan estrategikoa sortzea berotegi-efektua, marka ditzan, garraioa bezala areetako ingurune-neurrien bidez Pariseko Klima-Aldaketaren gaineko Konferentzian onartzen den Protokolo berria, energia, nekazaritza-ekoizpena, hondarretako, industriako eta etxebizitzetako kudeaketa arabera. Neurri hauek modelo energetikoarengana heltzen zentratuko dira ere % 100 berriztagarri, hain zuzen ere eta demokratikoa gizarterako.*

2.2 MURRIZTAPENEAN ETA BIRZIKLATZEAN OINARRITUTAKO HONDARRETAKO ESTATUKO LEGEA

Hiri-hondakinetako zeinen objektibo nagusia bere murriztapena izan dadin(0 hondarra jada Europar Batasuneko beste herri batzuetara heltzen ari diren bezala lortzea) industrialarietako estatuko Legearen eta berrerabilpenaren lantzea eta ordena honengatik birziklatzea.

Proposatzen dugu:

- *Ontzietako eta Ontzi Hondarretako (LERE-etako) Legea ikuskatzea eta birpaketatzearen zigorra ezartzea.*
- *Berrerabilpena sustatzea, ontziak garestitzen dituzten herremintak erabiliz, bere berrerabilpena zailtzen duten haiek debekatzea eta zenbateko jakineko diru-itzultzea itzulitako ontzi bakoitzeko ezartzen duten erreminta ekonomikoetan zehar.*
- *Gordailu-sistemaren sorrera enpresei proposatzea - itzultzea – ontzietako itzulera, ontzi-itzulera makinak supermerkatu berek ukan ditzatela begiesten duenetako.*
- *Hiri-hondakinetako eta konpostajerako tratamendu-instalazioetako hautatze-bilketa sistema ezartzea. Aipaturiko konpostajea zuzenduko da erretako zonak bereziki berreskuratzea eta birpopulaketetan.*
- *Gainera hondakinetako mota guztien birziklatzerako 'Puntu Garbi' gehiagoko sorreran, bai hirietan bai baserri-zonetan, lagunduz, hondarren murriztapenerako kontzientziazioko eta edukiontzi desberdinetako hautatze-gordailuko kanpainak egitea.*
- *Sustatzea eta kooperatibei eta kontsumo arduratsuko|enpresei eta granel-ari laguntzea.*
- *Jada Frantzian burutzen den moduan programatutako zaharkitzapenaren debekuak. Hartzten dugu arrazoiek|epea baino lehen hondatzeko, baizik eta maximo posibleak irauteko eta horrela gutxitzeko programatuta hondar gehiegikeria ez dutela egon behar.*

2.3 IBAIETAKO ETA BERE EKOSISTEMETAKO BABES LEGEA

Uretarako eta saneamendurako eskubidea lehen-tasuna da Alderdi Animalistarako-PACMA-rako, Espainiako jasangarritasuneko eta Europako arau-diko printzipioekin konplitzeko ur politikaren be-hin betiko trantsizioaren alde egiten duenatarako.

Proposatzen dugu:

- *Gure ibaien babeserako estatuko Legea, bere emariak eta bere ekosistemak, interes pribatuek ez ditzatela zuzen uraren hornikuntza iraunkorra eta baliabide| hidrikoko kudeaketa bermatzen dituenak, lantzea.*
- *Uraren zarrastelkerian (golf-zelaietatik aurrera hiri-garapenean) oinarritutako aurreko politika hidrikoen aldaketarako lan egitea.*
- *ibai-ekosistemen funtzionaltasunak baimentzen dituen Ur nahikotako kantitatea eta bizitzak bere tarte guztietan mantentzen dituen ibaietan bermatzea.*
- *Uraren kultura berriagatik jokatzeko, gardentasuna Arro Hidrografikoen organismo publikoei emateko eta uraren aurrezkiko politika integralak alorrean eta industrian ezartzeko ur-emariaren erabilera ekologikoari, beste merkataritza-erabilera batzuen kontra lehentasuna ematea eta uraren pribatizazioa geldiaraztea.*
- *Bilketako sistema eraginkorrak eta, gaurko baliabide hidrikoen gastuko aurrezki kontsekuentearekin, beretako osasun helburuekiko etxe-ustiapenerako euri-uretako banaketa sustatzea.*

- *hiri-kontsumora enpresa pribatu uraren kudeaketako, eta bereizitako eta errealitate sozioekonomikoetan estututako fakturazioak egiten dituztenen aldetik Muga jartzea.*

2.4 AURREZKIAN OINARRITUTAKO MODELO ENERGETIKOA, ERAGINKORTASUNA ETA BERRIZTAGARRIAK

Alderdi Animalistatik- PACMA aurrezkian eta energia berriztagarrietan oinarritutako modelo energetiko iraunkor eta ekologikoa babesten dugu.

Proposatzen dugu:

- *Iturri kutsatzaileetarako ordezkiko iturri energetiko bezala energia berriztagarriak bultzatzea (nuklearra, ikatza, gasa, petrolio) hamarkada bat baino gutxiagotan sistema elektriko espainiarrera sartu ahal gaitzela % 100 berriztagarri eta Europako gainerakoarekin konektatuta.*
- *Barneko emisioko eta kanpoko ekoizpeneko kontsumo energetikoa, eta energia fosilarekiko mendekotasunaren kontrako ordezkiko energietako sustapena| txikiagotzea.*
- *Eraginkortasun-programak produktu hobek ingurumen-baldintzetan produzitzeko energia gutxiago darabilen etxe eta industrialak kontsumoan, ekoizpen eraginkorragoa lortzeko helbururen bila, ezartzea.*
- *Etxean kontsumo berriztagarriko aukerak eza-gutzeko kanpainak hastea.*

- Autokontsumoan oinarritutako energia berriztagarrietako erabilera sustatzea (autoa produzitutako energia berriztagarria eta autoa forma ekologikoa bezala kontsumituta eta arduratsu).
- Metatzeko I+D-agatik eta energia berriztagarrien banaketagatik apustu egitea.
- "Eguzkitarako" autokontsumoa zigortzen duen eta demokratizazioaren aurkakoa den "zergako" Errege-Dekretua eta eraginkortasun energetikoa indargabetzea.
- Defizit energetiko handia balioesteko kontu-ikuskaritza energetikoa egitea. Bultzatuko da edozein kontsumitzailek taula fotoboltaikoak erabili ahal ditzala, bidesaria, ezta ere berezko instalazioko kontsumitutakoak, produzitutako energiagatik ordaindu behar izan gabe.
- Estatuko Planaren funtsak mobilizatzeko erregulazioak abiaraztea etxebizitza-alkairuko, etxebizitzaren birgaitzerako, eta hiri birsorkuntza eta berriztatzeareta 2013-2016 sustapena (233/2013 RD).
- Birgaitze integral eta sakoneko modeloak bultzatzea, murriztapenera irits dadila gutxienez eraikin bakoitzaren kontsumo energetikoaren % 70a.
- Sustatzea eraikuntza berriko etxebizitza guztiak egon daitzela modelo iraunkorren, ez soilik autokontsumorako energia berriztagarriko sorkuntzako, baizik eta material iraunkor eta naturaleko erabilerako, eraginkortasun energetikorako diseinatuta, osatuta.

■ Hiri-lurraren % 30etako berdeguneetako gehikuntzaranzko hiri-zonen mailakako birmoldaketa, eraikin zaharreko eraisteen ondoren adibidez, etab.

■ Ikatzera eta meatze-arroen birmoldaketarako diru-laguntzak ezabatzea birkokapen-planeko lantzea, heziketa eta meatzarientzako trebetasun laboraleko garapena.

2.5 FRACKINGAREN ETA KOSTALDEETAKO PETROLIO-PROSPEKZIOAK DEBEKATZEA

Energia-iturri ez berriztagarriko poltsa berriko bilaketa (petrolio eta gas naturala batez ere) multinazional energetikoen aldetik ezarri du Espainiako ingurune eta soziala inpaktu larriarekin teknika laburbiltzaile berriak.

Proposatzen dugu:

- Frackinga luzamendurik ez atzerapenik gabe debekatzeko. Gaseko eta petrolioko ur-haitzeko injekzioaren bitartez lur azpiko errebetarako eta konposatu kimikoetarako sarbideak, kalte ikaragarriak eragiten ditu zorupean, lur azpiko akuiferoak kutsatzen ditu, lurrikaren arriskua handitzen du eta lurrak kutsa ditzake azalera.
- Petrolio-prospekzioak eta regasificadoreen instalazioa gelditzea, hala nola, kostaldeko ingurumen-inpaktu suntsitzaileekin eta itsas hondoetako ingurune-ondorio larriekin sustatutako makro proiektuak.

- *Zarrastelkeria energetikoan eta erregai fosilekiko mendekotasunean oinarritutako modelo energetiko hau estrategikoaren, klima-aldaketaren kontrako borrokan oinarrituta, partidaren datz aurkakoa denez gero emandako lizentziak indargabetzea.*

2.6 NATURA-PARKEEN ETA KOSTALDEEN LEGEZKO BABESA

Alderdi Animalista-PACMA-k apustu egiten du babes legegilea Natura-Parkeetara eta Kostaldeetara handitzeagatik, eta Ondare Naturalaren kontserbazioa horrela bermatzeagatik.

Proposatzen dugu:

- *Bide librea natura-erreserben ustiapen ekonomikora uzten duen Alderdi Popularrak onartutako Parke Nazional-Lege berriaren erreforma.*
- *Jarduera zinegetikoko edozein mota Natura-Parkeetan garatzeko debekuak.*
- *Espazioak Natura-Parkeak hartzeko bildu behar dituzten baldintzen aldaketa.*
- *Alderdi Popularrak, Auzitegi Konstituzionalak oraintsu egindako baliogabetzeak gorabehera, Jabari Publikoaren okupazio emate hedadura 75 urtetara ebazten ez duenak, onartutako Kostalde-Lege berriaren erabateko ezeztatzea.*
- *Baliabide naturalen kontserbazioagatik eta garapen lokaleko modelo ekonomikoagatik apustu eginez kostaldeen suntsiketa geldiaraztea.*

2.7 BASOKO LEGE BERRIA

Inoiz Mendi Legearen onespen berria konpontzen da kudeaketaren arazoa ez baso-zonen baserrigarapena, eta hala ere, Erabilgarritasun Publikoko Mendiak eraikitzaileentzat babestuz, erretako lurren birkalifikazioa baimentzen du. Larria da ere, mendiak ehiza-esparruak bihurtuz eta beste mendi-ibili sinpleak bezala edozein erabilera galaraziz, hark autonomia-erkidegoetarako jarduera zinegetikoaren gaineko eskusibotasuneko konpetentziak uztea.

Proposatzen dugu:

- *Lantzen dituzten talde sozial guztiek bere kontserbazioan parte hartzen duten Basoko Lege berria eta babesa, interes orokorra eta ez zur eta zinegetikoak enpresen interes partikularrak gailentzen den tokian, lantzea. Mendiak garrantzitsutzat jo ditzala, suteak aurrez ikus ditzala, degradatutako zonak berreskura ditzala eta komunitateen garapena bultzatzea.*

2.8 SUTEEN KONTRAKO BORROKA

Baso-suteei aurre egiteko erarik onena, prebentzio-lanei lehentasuna emanez, gerta daitezela saihestea da.

Proposatzen dugu:

- *urte guztian zeharreko prebentzioan oinarritutako Borrokako plan integrala, Ingurumen-Kontseilaritza desberdinek koordinatutako eta ingurune-agenteek garatutako baso-suteen kontra lantzea.*

- *Gaur egun itzaltzera zuzentzen ari diren baliabide ekonomikoko bikoitza prebentzioari eskaintzea.*
- *Hau urriaren 30erako ekainaren 1eko izateko moduan, sute arrisku handieneko aldia handitzea. Aipaturiko aldian egongo da uztondo erreketak, bazken eta baso-zonetatiko motorrerako ibilgailu sarbidearen lorpenerako erreketak, erabat zainketa-lanetarako eta prebentziorako ezean debekatuta.*
- *Moztea eta suteko berezko lekuan, erretako zur merkaturatzea saihesteko asmoz, erretako zahitzak birrintzea.*
- *Pirotekniako, bere erabileraren eta sute-probokazioaren arteko kausalitate garaiagatik, baita ere animalien eragiten duen kalteagatik, debekatzea.*
- *Ingurune-informaziorako sartzeko eskubideekin konpli dezatela eta egin daitezkeen, xehatutako formako, aurrekontua publikoak eta prebentzioan eta itzaltzean gastuaren, baita ere bere bilakaeraren egitea administrazio desberdinei eskatzea.*
- *Suteen kontrako borrokako plan integralan animalia-erreskatatze protokoloak sartzea.*

2.9 INGURUMEN-AGENTEAREN IRUDIAREN BABESA

Ingurumen-agentearen eta, efektu guztietara, bere onarpenaren, Autoritatearen Agentea eta Polizia Natural bezala, irudiaren alde agertzen gara.

2.10 NEKAZARITZA EKOLOGIKORAKO ETA LABORANTZA TRANSGENIKOKO DEBEKUETARAKO LAGUNTZA

Alderdi Animalista- PACMA-k ingurumenaren ikuspuntutik nekazaritza-modelo iraunkorranahi du, sozial eta animalien ongizatea ziurtatzen duenetik garatzea. Hura lortzeko, nagusitu behar du lurzoru emankor, uraren kudeaketa egokiarekin eta bidezko lan-egoera batzuk nekazariarentzat errentagarritasuna bermatzen direnen.

Proposatzen dugu:

- *Herritarren zerbitzura nekazaritza, nekazaritza-ustiapenei latifundio handi aurrean laguntzen dieten, eta baserri-espazio tradizionalak berreskuratzea baimentzen duena, babestea. Onartzen ditugu ingurumenarekin iraunkorrek dieren modeloak, abereak eta ekonomia lokalak dinamizatzen duenekin, begirunetsuan, ekologiko, aurrera egiteko forma bezala Elikadura-Subiranotasunaren oinarrizko printzipioak.*
- *Nekazaritza-kooperatiba sorreraren alde, enplegu aktiboko eta elikadura-multinazionalen ez kontrolatutako nekazaritza-produktu merkaturatze kanaletako programen, agertzea.*
- *Bere aldaera guztietako ekoizpen-nekazaritza-sistema ekologikoetarako nekazaritza-ustiapenetako kopuru handienaren eta merkataritza-ehun guztiko produktu hauetako banaketa kanal sorreraren birmoldaketa.*

- *Gaurko gomendioen berrikuste zientifikoa ongarri, pestiziden, antibiotikoen eta beste produktu batzuen gainean eskatzea. Nekazaritzak aurrera egin behar du erleek gaur egun sufritzen duten kalteko amaierarantz eta, pestizidengatik, beste intsektu batzueganantz.*
- *Ekoizpena eta hazietako eta genetikoki moneiatutako elikagaietako merkaturatzea debekatzea. Ikerketa zientifiko anizkunek ohar-tarazten dute ingurumenerako transgenikoen arriskuaz eta bizidun guztien osasunerako efektu potentzialez.*
- *Sarbide publikoko hazi autoktono eta tradizionalako bankuak sortzea, nekazaritza-multinazionalen kontrolarekin bukatzeko asmoz.*
- *Informatzea eta sanitarioak, hezitzaileak eta kazetariak heztea. Populazio sentiberenarekin harremanetan profesionalek egoki egon behar dute osasunerako kutsatzaile hormonalek eragindako arriskuen eta beste produktu toxiko batzuen gainean informatuta eta substantzia hauekiko esposizioa txikiagotzen duten gomendioak eskaini.*
- *Huelvako paduraren kasua bezala, hondakin erradioaktiboek kutsatuta, ingurumen-birsorkuntzaren beharretarako berehalako laguntzak eskaintzea.*
- *Ekoizpena eta, erabilera masiboko gaur egun, hedatutako poliestireno-aren merkaturatzea debekatzea. Produktu hau ez da birziklatzen eta itsasoko ekosistemei batez ere eragiten dien kutsatzaile arrisksua da.*

2.11 PRODUKTU KIMIKO ARRISKITSUEN KUDEAKETA, HONDAKIN ERRADIOAKTIBOAK ETA POLIESTIRENO-AREN DEBEKUAK

Poluzio kimikoa gure ingurune-arazo handietako bat da eta estrategia politiko zehaztuak onartzea lagun dezakete populazioaren erakusketa eta substantzia hauetarako gainerako bizidunak gutxitzen.

Proposatzen dugu:

- *Glifosato-ko eta erleak bezalako intsektuei eragiten dieten, edo zuzenduta ez doazen espezie pozoidura eragiten duten pestizida arrisksuko erabilera debekatzea. -Produktu disruptore endokrinoko erabilera, minbizi-tasetako gehikuntzarekin, diabetesarekin eta antzutasunarekin bere erlazioagatik, mugatzeko planak lantzea.*

2.12 HIGIKORTASUN IRAUNKORREKO ETA GARRAIOKO LEGEA

Alderdi Animalista- PACMA-k behar sozialei ingurumen-inpaktu txikienekin erantzuten dien garraio modeloa babesten du. Premisa horri jarraituz, gainera kontuan hartuko ditugu gure herriko bost antolaketa ekologista nagusiek "Lurretiko programa bat" bere txostenean aurkeztu dituzten proposamenak.

Proposatzen dugu:

- *Higikortasun Iraunkorreko Legea, garraio publikoari garraio pribatuaren gainean lehentasuna ematen dion eta garraio ekologikoa bultzatzen duena, sortzea.*

- Errepideetan ibiliz ibilgailu-kopurua txikiagotzea helburu duen garraio politikagatik apustu egitea. Garraiobide guztiek bere papera duten tokian eta koordinatuta dauden garraio modal multimodal eta integral berria.
- Salgai-garraioa trenaz areagotzea.
- Planak ez motorizatutako higikortasunaren sustapeneko eta, bizikletaren kasuan, garraio publikoaren erabilerarekin konbinatzean lantzea.
- Oinezkoen lekualdatzeko eta eskualdeko bizikleta-higikortasun lokaleko planak sustatzea.
- Garraiobide garbien eta eraginkor eta beti estututakoak bultzatzea eskari erreala, garraio publiko metropolitanoko integratutako sistemak sustatuz.
- Auto elektrikoa herri eta udal zerbitzurako | komunerako, eta energiarekiko karga puntuetarako bultzatzea garbiak eta autokontsumoa.
- Edukiera handieneko baliabideak, biztanleriaren dentsitateak justifikatzen duenean, trenbideetako langileak bezalako, garatzea.
- Tarifak baliabidepublikoetan estutzea herritarren egoera ekonomikorako garraioa, enpleguko|bilaketa aktiboko pertsonen eta kaltetutako sektoreei Autonomia-Erkidego guztiko higikortasuna, doakoa langabeentzat eta Gutxieneko Soldata Interprofesionaletik beherako sarrerekiko| familia-unitateetako kideentzat, sustatuz higikortasuna baimentzen dien abonua bereziko sorrera bezala.
- Animalien sarbidea garraio publikoari baldintza egokietan baimentzea.
- Tunel-instalazioarekiko urteko animalietako miletako harrapatzeak eta animalia-igarotzea baimentzeko errepideetako gaineko pasabideak saihestea. Animalien sarbidea errepideei tuneletako eta gaineko pasabideetako sorrera posiblea gertatzen galarazten ez den tokian dieten hesietako jartzeaz gain, bai fisikoak bai usaimen hesietakoak.

2.13 INGURUNE ETA SOZIALA JUSTIZIAN OINARRITUTAKO MERKATARITZA- POLITIKEN BULKADA

Salgai-garraioaren gehikuntza neurrigabeari aurre egiteagatik apustu egiten dugu, ekoizpenaren deskokatzea, espekulazioa eta, azken finean merkatuen zerbitzura eta ez pertsonen eta naturaren alde dagoen merkataritza baten kontra. Bere hasieratik, merkatuan jartzeko momenturaino ingurumen eta sozial mailan tratamendu justu bat bermatzen duen prozesu produktiboaren alde gaude. Horregatik legezko erregulazio fiskala inplementatuko dugu on egin dezala eta susta ditzan bere langileentzat, baita ere guztizkorako eskubide laboral egoki batzuk errespetua eta ingurumenarekin eta animaliekin sustapen arduratsua bermatzen dituzten enpresak.

2.14 TTIP-ERAKO AURREALDE UKATZEA

Merkataritzako eta EB-AEBA Inbertsioetako, berrespeneko prozesuan, Hitzarmen Transatlantikoak erabateko haustura ekarriko luke Europako gaurko modelo ekonomikoaz. Okerragotuko luke jada abere-ongizate kontuetan ingurumen eta sozialak erkidego-estandar gutxiegiak. Ulertzen dugu pertsonenei nagusituko litzaizkiekeela korporazio handien interesak, bereziki estatubatuarrek.

Funtsezko zerbitzu publikoko liberalizazioa ekarriko luke. Arbitraje-mekanismoak aktibatuko lirateke gaurko legeria saihesteko, inongo zentzutako bermerik gabeko nazioarteko merkataritzaren onerako. Adibidez, Estatu Batuetako maila masiboan eta ustiapen krudelaren bitartez lortutako haragia inportatuko litzateke. Herrialde horren, Fracking-aren praktika kaltegarriaren bidez lortutako gas-a helduko lirake, ingurumena kaltetzen eta kontinentearen garapen iraunkorra eragozten. Ez lituzke inola ere on egingo gure eskualdeko espazioa osatzen duten pertsonen baizik eta multinazional-inperioaren mendean jarriko lituzke etika txikiarik gabe.

TTIP Europa gutxiago da. Eraikuntzan dagoen proiektuaren atzera egite basatiaren mendean jarrita ikusiko litzatekeena, bai eskubideetako bai guztietarako baldintzetako. Europak garapenbideko herrien aurrean, hauen aurrerapenetako arduradun bezala, eta ez bere baldintzak edozein preziora inposatzea nahi duen merkataritza-erraldoiari, ireki behar du.

Akordio honekin pentsaezina da justizia soziala erreala, ezta ingurunekoa. Ez dugu onartzen hiri-

tarreei inposatutako merkataritza-interes ilun batzuen eredu ekonomikoa. Horregatik, Hitzarmenerrako gure he

2.15 ZERGA-SISTEMA IRAUNKORRA

Erakundeek ezagututako tresna ekonomiko eta fiskal ugariko esistentzia eta ingurumen-politikako erreminta eraginkor bezala adituak gorabehera, hauek ez dira zabaldu.

Proposatzen dugu:

- *Presio fiskala baliabide natural-kontsumorantz eta ingurumenaren hondatzerantz mugitzen duen zerga-sistema berdeko modelo bat garatzea.*
- *Portaera ingurumenari dagokionezarduradurak sustatzeko poluzioa zigortzea.*

2.16 BERE BIZITZA BALIAGARRI GAINDITU DITUZTEN ZENTRAL NUKLEARREEN ITXIERA

Espanian badaude hainbat zentral nuklearrak, euren bizitza baliagarria gainditu dituztenak, horrek suposatzen duen arriskuarekin ingurumena eta persona eta animalien segurtasunerako.

Proposatzen dugu:

- *Euren bizitza baliagarria gainditu dituzten zentral nuklearreen berehalako itxiera, Almarazen eta Garoñan dauden modukoenak. Bestalde, enegria garbiak eta seguruak bultzatuko dira.*

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

3

MARKO POLITIKO
BERRIAGATIK

ZURE BOZKA, HAIEN AHOTSA

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

3/ MARKO POLITIKO BERRIAGATIK

3.1 KONSTITUZIO BERRIA LANTZEA

Alderdi politiko sindikatuak eta gaurko errealitate sozialak, bai pertsonen eremuan, bai animalietako eta ingurumeneko, islatzen dituen mugimendu soziala guztien parte-hartzearekiko Konstituzio berri lantzea.

Proposatzen dugu:

- *sartzea eta Eskubide Sozialetako Europako Gutun oinarrizko zeharkako bideagatik eza gutzea eta animalia guztien Eskubideak jada Europako beste Konstituzio batzuetan dauden bezala maila konstituzionalaz dohatzea. Maila konstituzional honek babes eta animalien, pertsonen eta ingurumenaren ongizatea bihurtuko ditu estatuko helburua.*

3.2 HAUTESKUNDE-LEGEAREN ERREFORMA

Alderdi Animalista- PACMA, alderdi-bitasuna erbestera eraman duen, eta gizarte moderno eta entzuzko merezi duten iritzien arteko desberdintasunarekin aniztasuna islatuta ikusten den tokianak, hauteskunde-sistema eskatzen du hain zuzen ere.

Proposatzen dugu:

- *Hauteskunde-Barruti bat bi mailatara ezartzea: estatuko eta autonomiko, probintzia-barruti sistema edo berezko probintziatik beherako eremuko beste batzuk kenduz. Ordezkaritzaren aukera hau da, bi barruti-tiporekin, errealitate-ra egokituago: nazio-ordezkaritzaz eta beste maila batera bat datorren nazio-barruti bakarra (Parlamentua) eremu autonomikokora, lurralde-ordezkaritzari (Senatu eta Parlamentu Autonomiko) buruzkoa.*
- *Hauteskunde Europearretan egiten den moduan, diputatu-banaketa hautesbarruti bakarragatik ezartzea. Honela, "persona bat, boto bat" premisa demokartikoa beteko lirake. Lurraldeetako ordezkatzea Senatuaren bidez egingo litzateke, 3.3 atalean aurkezten dugun erreformaren bitartez.*
- *Azterketa formula berria, Hare zatidura, ezartzea. Gaurko hauteskunde-Legeak aulki-banaketako erreminta tekniko ezaguna darabil D'Hondt metodo bezala. Hauteskunde-lurraldea banatzen denean hauteskunde-barrutietako kopuru altutan, 52 hauteskunde-barrutiekiko hauteskunde-sistema espainiarraren kasua den bezala, metodo honek proportzionaltasuna oraindik gehiago distorsionatzen du. Mekanismo bat proposatuko dugu ere soberako hondar barruti bakoitzeko botoetako, eta aulki-banaketarako balio izan ez dutenak, erabili ahal daitezela aulki gehigarriak lortzeko.*

- *Hesiak eta bermeak kentzea. Bi elementu hauek ordezkaritza erreala mugatzen dute demokrazian, hesietako erregulazioagatik edo hauteskunde-topeengatik (estatuko eta autonomiko % 3tatik doazela Kanariaetako Autonomia-Erkidegoak dituen botoetako guztizkoaren % 6tara arte) eta bermeengatik, oso ahalegin handia |partida minoritarioetarako, gainerakoak eskaini ditzakeen denbora hori bera eta hurrengo hauteskunde-kanpainaren prestaketara edo bere hauteskunde-programa baliabideak bitartean, ekartzen duena, hauteskunde batzuetara aurkeztu ahal izateko eskatuta.*
- *Alderdi politiko guztien sarbidea komunikabide publiko eta aniztasun politiko existentea gure gizartean efektu bezala baldintza beretan kendutakoei ziurtatzea.*
- *Ganbera honetako araudia sakontasunean Autonomia-Erkidegoen integrazio handiagorako berritzea. Erreforma honek balio izan behar digu Estatuaren eta autonomia-erkidego desberdinen arteko intergubernuko erlazioak eta barne erabaki hartzeetan hauen, kargu publikodunetako eta goi-ordezkarietako aukeran, parte-hartzea indartzeko.*
- *Eremu autonomikoko gaietarako lehen irakurgaiako Senatuaren bihurtzea, tokian finantzaketa-modelo autonomiko berria, berezko komunitateen artean eta hauen arteko elkarriketa jarraitua eta Estatua negoziatzea.*
- *Senatua bihurtuko litzateke koordinazio-organo batean, kolaborazioan eta estatuko eta Europako eremuko Autonomia-Erkidegoen parte-hartzean.*

3.3 SENATUAREN ERREFORMA

Alderdi Animalista-PACMA-k egin nahi du berezko Konstituzioak Senatuaren funtzio nagusiak bezalako definitu zuen helburua betetzea: lurralde-ordezkaritza ganbera bat eta Espainiako Parlamentuan onartutako legeetarako bigarren irakurgaioko ganbera bat izatea.

Proposatzen dugu:

- *Senatua senatari hautatu guztiekin lurralde-ordezkaritza errealeko ganbera bat bihurtzea karaktere egonkorrarekiko Senatuaren osoko bilkuretan parte har dezaketen Autonomia-Erkidegoen lehendakari Konferentzia sortzea.*

3.4 PROBINTZIAKO DIPUTAZIOEN KENTZEA

Diputazioak aritzen diren eta Erregimen Lokaleko (1985etako) Oinarri-Legean eta arrazionalizazioko eta toki-administrazioaren (2013ren) jasangarritasuneko Lege berrian esleitzea asistentzia, lankidetzeta eta zerbitzuak ematea den gaurko funtzio publikoak gainudal-izaerako. Kasu-gehiengoan funtzioak eta berezko autonomia-erkidegoen kompetentziak bikoizten ditu, hiritarrek Diputazioen ordezkariak zuzenki ez aukeratzeaz gain.

Proposatzen dugu:

- *Erregimen Lokaleko Oinarri-Legea Berritzea probintziako diputazioak kenduz eta administrazio bikoitza honela saihestuz.*
- *Lege berria marka dezan arabera organo paritario Autonomia-Erkidegoaren Gobernuaren eta toki-erakundeen arteko kolaborazioko, hausnartze edo kontsulta |karakterearekin eta barne betearazlea materia jakinetarako sortzea. Diputazioen erreforma lotuta doala udaltxera nabarmendu behar da, tamaina txikiko batzuetarako erakunde hauek beharrezkoak dira zabor-bilketa edo suhiltzaile-kudeaketa bezala oinarrizko funtzioak burutu ahal izateko eta. Bide honetan, lagunduko diogu era ohiko edo eskualde-izakiak bidez erkidetutakoko konpetentzia kudeaketarako udalerrria baino lurralde-eremu txikiagoko erakundeen administrazioen borondatezko fusioari edo egitura administratibo berriaren baizik eta zerbitzuak partekatzea, gastuak txikiagotzea eta eraginkortasunean hobetzearen sorrera ekartzen ez duten mancomunales-ei.*

3.5 HERRIKO LEGEGINTZAKO EKIMENEN LEGEAREN ERREFORMA

Orain arte Espainiako Parlamentuan aurkeztutako 91 ILP's-etako, soilik bat Lege bezala onartu zen: jabetza horizontal-legean sartu zen erkidego-zor kexa. Gehiegizko gastuaz (ILP-aren Komisio Sustatzaileari kostatzera heltzen dakizkioke 300.000 euro) gain, izapideak eta denborek, parte-hartze-herritarreko mekanismo hau asko zailtzen dute.

Proposatzen dugu:

- *Egiazki hiritarrei Espainiako Parlamentuko Lege ekimenetako aurkezpena, bidezko sinadura kantitate nabarmenak bermatuta, baimentzen dien zuzeneko demokraziako mekanismo bezala jarduteko Herriko Legegintzako Ekimeneko (ILP-etako) Legea berritzea.*
- *Bere baldintzak erraztu eta parte hartzeari laguntzeko, ILP-eko Lege Organiko erregulatuaren erreforma bi mailatan planteatzea. Lehenak aldaketa bilatzen du baldintzetan: enpresa|sinadura-kopurua txikiagotzea, 16 urtetako eta Espainiako legezko bizilekuarekiko atzerritarretako eskubide handitaragoa handitzea, sinadura bilketa denbora handitzea eta, hura parlamentu desberdinen aurrean babestu ahal izanez, prozesu legegileko Komisio sustatzailearen ordezkartza erraztea. Bigarren maila bat edukiei buruz arituko litzateke: ILP-debekuak lege organikoetarako, barne erreforma konstituzionalerako ezabatzea, erreferenduma ILP-agatik egiteko aukera onartzea, izapidera ILP-a esanda ez bada onartzen Auzitegi Konstituzionalaren aurreko errekurtsio bateko aurkezpena posible egitea edo tramitatzen ari bada ILP-aren ezintasuna kentzea edozein bere faseetako antzeko legea.*
- *Sortzeko edo entzun daitekeen tokian aldian behingo saioek pertsona eskatzaileei baimentzen dieten parte-hartzeko (Eskaera-Komisioko) mekanismoak hobetzeko Gorte Nagusien Araudia berritzea eta bere proposamenak eztabaidatzea.*

3.6.1 ALDERDI-LEGEAREN ERREFORMA

Alderdi Animalista-PACMAk jokutzen du alderdi politikoaren jarduerako gardentasun erreagatik eta guztizkoagatik bere kontuen informazioarako eta dohaintzetarako, bai haietako bai bere fundazioetako, sarbidea.

Proposatzen dugu:

- *Alderdi-Legean eta Gardentasun-Legean erreformak.*
- *Alderdi politikoetarako estatuko diru-laguntza printzipio demokratikoak hausteagatik uka daitekeen supozioetako zerrenda baten lantzea.*
- *Muga alderdietara lotutako fundazioetarako dohaintzetan sortzea.*
- *Agindua ezabatzea, alderdietako delitu ekonomikoetan eta fundazioetan arau-hausteetako, lau urtetan igarota.*
- *Alderdienkontabilitatearen kontrola handitzea.*
- *Ezartzea Kontu-Auzitegiaren kideak legelariak eta karreraz ekonomistak izan daitezen, alderdi politikoei izendatuta egon gabe.*
- *Udal-kargu hautatuetako, nazio eta autonomikoak parlamentarietako eta parlamentariagatik bertaratuetako taldeko kopuruaren murriztapeneko bateraezintasuna ezartzea.*

3.6.2 GARDENTASUN-LEGEAREN ERREFORMA

- *Indultuen gaineko erabakiak epailearen boterera eraman daitezela eta ukatze guztiak publiko egin daitezela 1870eko ekainaren 18ko Behin-Behineko Legea, baita ere Gobernu kasu bakoitzean haiek emateko sostengatzen den argudioak berritzea.*
- *Publizitate instituzionaleko banaketa baliabide goiburuengatik argitaratzeko beharra, eta iragarkien banaketa ezartzeko kontuan hartutako irizpideak.*
- *Lortutako botiken gaineko xehetasun guztiekin, kantitate zehatzekin, aldiarekin eta banaketako, hornitzaileetako, prezioetako, kontratuen iraupeneko eta banaketa-akordioetako eremu geografikoarekin informazioko edo autonomia-erkidegoekiko erosketako iturri publikoko Osasun Ministerioaren aldetik prestatzea. Administrazio publikoen eta farmazialarien arteko negoziazioen argitalpena ere eta negoziatioetako argudio bezala erabiltzen diren I+D-etako kostuen xehetasuna.*
- *Zigorak handitzeko Interes-Gatazka-Legea berritzea, sartuta erabilera-zigorra eta ate birakariak saihesteko soldata*
- *Xehetasuneko eta egitura berarekin mailaberera Egoerako, baita ere aurrekontuzko egitearen gaineko kontrol geruza bateko sorrerako Aurrekontu Orokorrek baino aurrekontuzko egitearen argitalpena, hiru hilabeteko eran, desbideratzeen arrazoen gainean informatzeko legebiltzar-batzorde publikotik pasatuz adibidez, eskatzea.*

- Kontratu publikoak analiza ditzala eta izan behar izango duela ikerketak edozein pertsonaren salaketaren atzean, ez soilik esleipen-prozesuko parte-hartzaileen, hastera baimentzen duen gutunontzi herritarra, Merkatuen eta Konpetentziaren (CNMC-aren) Nazio-Komisio barruan kontrol organismoa sortu. Gainera elkartutako erregulazio kontratu esleipen mahietako kontrol herritarreko irudi baten sorrera.
- Goi-karguetako (botere betearazleko) eta diputatuetako argitalpena edo, nazio-segurtasunarekin lotutako zereginekin ikusi behar duten edo nahasitako pertsonen segurtasuna arriskuan jar dezan haiek salbu bilera profesional guztiak sartzen dituen, senatariak (botere legegilea) lan-agenda osoetako publikazioa eskatzea. Solaskideen, bilketaren arrazoien, (zuzenean edo beste bat inguruneak bidalita) tratatutako dokumentuen eta azkeneko araudiko dokumentu horien inpaktuaren gainean informatuko da. Pertsona guztiak -salbuespenik gabe- sartzen dituen interes talde erregistroko sorrera, berezko ordezkartzan edo hirugarren, ordezkari politikoekin elkar daitezten arauaren izapidean eragina izaten saiatzeko edo prezioak edo haiekiko kolaborazioetako beste mota bat negoziatzen.
- Gardentasun-Legearen Erreformatan Deklaratzea funtsezko eskubidea eta zehaztugabe eta gutxi justifikatutako salbuespeneko ezabapena, bai "ekonomikoak eta merkataritza interesak" bezala informaziorako sarbidea.
- Doako eran, kontsultatzea baimen dezala eta konpainiagatik bilatzaile bat, enpresetako oinarrizko informazioa sozietateak sartuz BOR-ME-ko web-orria (Merkataritza-Erregistroko Al-bistegi Ofiziala) berritzea edukita erregistratzen ditut merkataritzakoak, bere bilaketa bezala horrela: izen soziala, helbidea, jarduera sektorea, enpresako, jabeetako, altetako eta zuzendarietako eta administratzaileetako, egoerata, kontuetako eta dokumentu-aurkezpeneko, baita ere dokumentu elkartuetako historiako entrega-datako, bajetako aurreko izenak.
<http://propuestas.civio.es/>

3.7 ESPAINIAKO ESTATUAREN ETA EGOITZA SANTUAREN ARTEKO ZEHAZTUKO AKORDIOAK INDARGABETZEA

Espainiako Estatuaren eta Irakaskuntzaren gaineko Egoitza Santuaren arteko Nazioarteko Akordioa eta Zeregin Kulturaletako Indargabetzea eta Espainiako |Estatuaren eta Egoitza Santuaren artean, 1979ko urtarrilaren 3aren, Zeregin Ekonomikoen, eta beste edozein hitzarmenen gaineko Akordioa eta/edo pribilegioak ematen duen edo Eliza administrazio publikoekin eta Estatuarekin lot dezan akordio instituzionala.

3.8 GAURKO HERRITARREN SEGURTASUNEO LEGE ORGANIKOAREN INDARGABETZEA

Alderdi Animalista- PACMA-k proposatzen du lege honen indargabetzea, popularki Lege muturreko bezala, adierazpeneko eta informazioko, biltzeko askatasun baketsua bezala hiritarren oinarrizko askatasunak behargabeko eta proportziotik kanpoko eran murrizten dituen, ezagututa.

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

4

EKONOMIA, ENPLEGUA
ETA ETXEBIZITZA

**ZURE BOZKA,
HAIEN AHOTSA**

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

4/ EKONOMIA, ENPLEGUA ETA ETXEBIZITZA

4.1 EKONOMIAREN BERRALDATZE ARDURATSUA

Espainiako ekonomiaren berrindartzeak sektore-bilaketatik abiatu behar du gure herriak balio erantsi iraunkorra eman dezakeen, sostengatzen den momentu berean eta gure ongizaterako beharrezko beste sektore batzuk babesten dituen, tokian. Zentzu honetan, garrantzitsu hartzen dugu Espainiako ekonomiako estrategikoak enplegu-sortzerako eta nazio-mailarako ondasuneko izan daitezkeen sektoreak sustatzea.

Proposatzen dugu:

- *Herria energia garbi eta berriztagarrien gainean sostengatzen den bateranzko modelo energetikoaren aldaketa izateko zenbatzen duen potentzial handia aprobetxatzea. Berrikuntzaren eta sektore honetan garapenaren, gainera enplegu berriko sorrera posible egiten duenean, alde agertzea. Energia bigunetako, bereziki eguzkiako garapena, sektore energetikoan baizik eta garraioan ere ez soilik bultzatzea, ikerketa eta diru-laguntzak auzitara eramaten dutenentzako laguntzek energia-mota hau sortzea eskainiz.*

- *Sektore turistikoa estimulatzea, baina turismo kultural, tradizional edo folklorikoaren eta (nazioarteko bezala etxe-turistentzat hainbeste) baserria balio-handitze sendoa eginez. Honek lagun dezake sektoreak eta eskualdeak (maiz utzitako baserri-zonak) orain arte, kultural eta natural laguntzen duen legatu historiko ez soilika bizirik mantentzera baizik eta ere gure herriko momentu berean, interes turistikoa guxtiago lagunduta egon direnak dinamizatzen.*
- *Hiriatarako elikadura-segurtasun handiagoko irizpideei eta gure kontsumo elikagarriaren ingurumen-inpaktuaren murriztapenari jarraituz nazio eta nekazaritza kontsumo lokala bultzatuz, eskualdeko nekazaritza-sektore lokalak indartzea.*
- *Ingurune eta sozialak irizpideetako sartzeari ekonomian sustatzea. Hartarako helburu hartzen du "ondasun erkidearen" enpresak kalifikatzen dituzten egiaztapenak eta bere gizartearen gainean duten inpaktuaren eta, merkatuak enpresa arduradunak saritu ahal ditzala eta ez direnak zigortu, ingurumenaren arabera produktuak bultzatzea. Irizpide batzuek sar litezake enplegatuen baldintza laboralak, bazkide langile bezala beren, tokian aurkitzen diren komunitatearen hobekuntzako irabazien partez inbertsioaren, ingurumen-inpaktu baxuarekin, bidezko merkataritzarekin, etab. metodo erabileraren elkarrearen sustapenaren. Irizpide hauek ekintzailetzarako laguntzak eskaintzeko orduan kontuan hartuko dira ere, eta mozkin fiskaletan arrakasta lezakete.*

- Zentzu honetan, jokutzen dugu publikoki enpresetara konpromisoa hartzen duen Errespetuan (RSR-ean) oinarritutako Erantzukizun Sozialeko planeko ezarpena, antolaketak eta eragindako edo proiektuan nahasitakoekin batera ikastera entitateak ezartzeagatik, bere jarduerak eragindako inpaktuak eta haiek txikiagotzeko neurriak definitzea.
- Banku etiko eta sozialki arduratsua sustatzea. Sektore finantzarioak immobilizatuta beste batzuek duten dirua ondasuna sortu nahi duenaren eskura jartzen du. Horregatik uste dugu finantza-erakundeek tresnak izan behar izango luketela gizarte arrakastatsua eraikitzeko. Hala ere, askotan bere irabaziak maximizatzeagatik, diru hori darabilte era arduragabe eta ez hain etikoan. Zentzu honetan sozialki bere funtsen arduraduna den erabilera egitea erabakitzen duten entitate haietara sostengatzeak eta kontratu publikoak soilik egiteak garrantzitsua dirudi estandar etiko garaiagoak frogatzen dituzten haiekin.
- Enpresa berrietako eta PyMEs-en hazkundeko, lan-kantitate handiagoa sortzen den tokianeko, sorrera sustatzea. Hartarako PyMEs-etarako gizarte|sozietate zergaren murriztapena eta autonomoentzako BEZa proposatzen ditugu.
- Dessustatzea eta, bereziki gatazkan pertsonen etxebizitzarako eskubidearekin sartu ahal izan bezain laster, mugak kapital hori erabil dadila "adreiluko" inbertsiora jarduera emankorra-goetan prezioen gehikuntza artifizialaren kasua den bezala jartzea.
- Auditoría de la deuda pública y una revisión de las condiciones de pago para liberar -Inbertsioa sustatzea, bai nazionala bai nazioarteko emankorra eta ondasun errealeko sorrera prozesuetatik bereizitako espekulazioan sostengatzen den inbertsioa dessustatzea. Hartarako, garrantzitsu hartzen dugu, gaur egun ikasten ari den Europako Parlamentuan moduan, ekonomia erreala ezegonkortuz, sarrera bat ekartzen duten herrien arteko transakzio finantzarioen gaineko zerga eta kapitaletako irteera azkarra inplementatzea.
- Zor publikoaren kontu-ikuskaritza gauzatzea eta funts beharrezko zerbitzu publikoko ordainketa estal dezaketen eta herriaren ekonomiarako onura handikoak askatzeko ordainketa baldintzen berrikustea.

4.2 JUSTIZIA SOZIAL ETA EKONOMIKOA

Une historikoan gaude desberdintasun soziala inpaktu hazkorreko errealitatea den tokian, eta tokian ahaleginez hamarkadetan zehar eraikitzen joan garen egitura sozial eta demokratikoetarako era sakonean eragiteko mehatxua eta aldi handiago bakoitzean egiten du konpromisoa.

Proposatzen dugu:

4.2.1 JUSTIZIA BIRBANATZAILEA

- Emate publikoak paradisu fiskalak darabilten enpresei debekatuz eta harmonizazio arau-maileak borroka-nazioartekoa ihes fiskalaren kontra bultzatuz, paradisu fiskalen kontra borroka egitea.

- Gure lurraldean, baizik eta jarduera ekonomikoak dituzten tokia ez soilik gure enpresen zerga ihesaren kontra borroka egitea. Zentzu honetan egiten da beharrezkoa akordioak eta paradisu fiskalen eta ihes fiskalaren aurka nazioarteko arauak bultzatzea.
- BEZean definitutako kategoriek, eta PFEZaren tipoez, ondorio existentek (gizarte-zergan batez ere) berriz ebaluatuz, sistema fiskalaren progresibotasuna bermatzea.
- Zerga kopuru handiei soilik aplikatzeko moduko jaraunspenaren gainean, Estatuaren eta ez arbitraje fiskala saihesteko autonomia-erki-degoen konpetentzia izan zenaren, ezartzea.
- Beharrezko bizi-maila minimo batzuk bermatuz eta Europako estandarretara hurbil dadila gutxienezko soldata interprofesionala (SMI-a) gradualki areagotzea.
- Heziketa eta osasunaetako inbertsio publikoa, zeinek funtzio erabakigarria herriaren hazkunderako baizik eta berdintasun sozialerako ere ez soilik betetzen duten, handitzea. Beste funts publiko batzuk zuzentzea beharrezkoa da, bezala, adibidez, tauromakia, behargabeko kargu publikoak edo, funtsezko zerbitzu hauetara, defentsako gaitasua mantentzeko lana ematen dietenak.
- Edozein gizakirenganako osasun-arreta, bere legezko estatuseko independenteki, bermatzea.
- Aipaturiko sarbidea meritua ezagututa indartu behar izan arren, goiko heziketarako sarbide unibertsala ahalmen intelektualen gehikuntza handia ekar dezatela karrerereskaera maila handituz posible egitea.
- Unibertsitateko karrerako ikerketa ekartzen, soldata-eten existentek bi aukera hauen artean txikiagotzeko, ez duten alternatiba profesionalak bultzatzea.

4.2.2 ESKUBIDE LABORALAK

- Hark eragin dien langileen eskubideak berreskuratzeko, Alderdi Popularrak azken legealdian onartutako Erreforma Laborala indargabetzea. Erreforma honen aurreko baldintzak kalte-ordainetara dagokienez bidegabeko kaleratzeengatik itzultzea: Lan egindako urteko 45 egunetan.
- Enpresako praktiken gaineko erregulazioak eta doako laneko erak ez daitezela izan beka laboralak ezartzea, baizik kalitateko eta mugatutako epe batzuetako estandar batzuk bete ditzaten.
- Soldatetako eta egindako lan berdinerako igo profesionalen aukeretako berdintasuna lortuz, emakumearen diskriminazioa laborala ezabatzea.

4.2.3 NAZIOARTEKO JUSTIZIA EKONOMIKOA

- Indartzea eta, politiketako eta lankidetzaproiektuetako ebaluazioko papera nabarmenduz, sektoreak eta lehentasuneko herriak berriz definituz, eta Politika Koherentzia ikuspegia Garapenerako hartuz, Garapenerako Nazioarteko Lankidetzak ikuskatzea. Zeinek baliabide ekonomikoko aurrezkiak, lankidetzak eraginkorreragoz gain, ekarriko duen.

- *Academics Stand Against Poverty-en proposamena aurkikundeak konpentsatzeko nazioarteko funtseko sorrerarako eta aurrerapen medikoetarako sostengatzea (bereziki erren-tagarriak hirugarren munduko herriei eragiten dietelako batez ere ez diren gaixotasunetarako: Malaria, Ebola, etab.), kanporatzeko moduan edo txikiago ditzaten, farmazialariek sustagarriak izaten jarrai dezaten ikerketarako aldi berean lortuz, baldin animaliarik aipaturiko ikerketetan ez bada erabiltzen aipaturiko gaixotasunetara zuzendutako botiketako patenteak.*

4.2.4 EKONOMIA DEMOKRATIZATZEA

- *Europako Banku Zentralaren (BCE-aren) demokratizazio handiagoa lortzea, moduan bere erabakirik garrantzitsuenak, batez ere zuzenki populazioari eragiten duten haiek, Europako Parlamentuaren aldetik gainbegiratze-mota batekin lotuta egon daitezzen.*
- *Aurrekontu publikoak berraztergarri eta gardinak izan daitezela maila lortzea, udala eta ere, zerbitzu publikoen kudeaketako hiritarren gainean eta ingurune ekonomikoaren gainean informatutako parte-hartze handiagoa sustatzeko, nazio-mailarako denbora posible txikienean.*
- *Bultzatzea gai ekonomikoetako erabakiak udal-mailara ere har daitezela. Nazio eta nazioartekoa esfera duen garrantzi hazkorrari uko egin gabe, uste dugu "goiko" eskari hauek iragazkorrak izan behar izango luketela esfera lokaletan bizi izandako errealitatearen aurrean eta hauek hartzen dituzten erabakien aurrean.*

4.2.5 SISTEMA EKONOMIKOA

- *Nazio-sistema ekonomikoranzko presako trantsizioa eta ekonomiara diruaren eta kapitalen kudeaketak eragiten duela ez soilik ulertzen duen nazioartekoa babestea, baizik jakin dezan eta onar dezan jarduera ekonomiko guztia sartzan dela ingurune fisiko-naturalean eta testuinguru sozialean. Helburu ekonomikoak ezin dira ulertu jada sortzen duten ingurune eta soziala inpaktua alde batera utzita. Pentsatzen dugu teoria ekonomikoak ziklo emankorreko parte bezala hondarretako eta prozesu ekonomikoaren sorkuntza ez duela jarri orain arte, kostu elkartuak ekoizpena gutxietsiz eta hondatzearen arazoa eta ingurune naturalaren degradazioa eraginez. Uste dugu garrantzitsua dela aspektu hau ekonomiako dugun, eta hartarako hondarren tratamenduko kostuetako batzuk gehi dabil proposatzen dugun hautematean sartzea ekoizte-prozesuko aurreko fase desberdinetan.*
- *Presakoenengatik hasiz, mailakako altxatzea ondareen preziorako ziklo emankor guztian (erauzketak, transformazioak, biltegitratzea, garraiobidea, salmenta, hondarrak) zehar produzitzen diren ingurumen-inpaktuetatik ondorioztatutako kostuetatik babestea (batez ere haiei gas-isuriaren berotegi efektua, hondar ez biodegradagarrietako, uraren kutsadurako eta baliabideen gainustiapeneko sorkuntzara kontatu daitezela), hala nola debeku inpaktu hauek debeku aktiboa.*
- *BPGDa gure politika ekonomikoaren diseinuan egin duen hegemonia kenduz, ongizate sozial eta ekonomikoko beste neurgailu batzuen birlaketa babestea.*

- *Animaliekin eta ingurumenarekin, eta legalki bere langileentzat ezarritako minimoei gehitu beharreko eskubideak bermatzen dieten Espainiako enpresa arduratsuak fiskalki sustatzea. Protokolo eta etiketa berezia sortu entrepresa RS-entzat, onura fiskaleekin et puntu adjudikazioarekin lehiaketa publikoetan.*
- *Sektore Publikoen Kontratu legearen erreforma, enpresa etikoen sarrerarako orri administratibotan onura handiko baremo gehigarriko lehiaketa publikoetan. Halakoak ulertzen dira, langileei eskubide gehigarriak bermatzen dituztenak eta ingurugiroa eta animaliak errespetatzen dutenak.*
- *Sorrera eta bateratzen dituen eta unibertsitate publikoetan egindako ikerketak hedatzen dituen erreferentziako atari digitaleko sorpena eta sustapena.*
- *Ikerketaren gaineko konferentzietako aldian behingo ziklo ibiltariko abiaraztea eta ezagueraren alorguztietako berrikuntza.*
- *Zientzia-sistemaren indartzea eta, unibertsitate handiak izateko, teknologia talentu-erakarpenerako eta finantzaketako boterea jasota*
- *Horrela politika zientifiko eta teknologikoak I+D+I+E-en arabera ulertzeko forma berria gertatuz, I+D+I formula tradizionalerako ezinbesteko osagarri bezala etikaren (E-ren) altxatzea botere publikoetatik sustatzea.*

4.3 I+D+I-AREN SUSTAPENA

I+D+I-etako kalitate ekimen garapena funtsezkoa da gizartea hoberantz egiteko. Ikerketa eta teknologia ahal dira eta funtsezko erreminta bezala erabili behar dira, garapenerako irizpide etikoak eta politika teknologiko eta industrialaren aplikazioa kontuan hartuz, enplegua sortzeko.

Proposatzen dugu:

- *Zientziarako eta gazte ikertzailentzako heziketarako laguntzako programak abiaraztea.*
- *Ateratako edo sendotutako sektore ekonomikoetara lotutako ikerketa aitzindarietako kolaborazioa. Kolaborazio hauek teknologiko eta natural energia-baliabideak gure ikertzaileen zerbitzura jartzea lortu nahituko dute, baldin eta ingurumenarekin begirunetsuak badira eta ez ditzaten animaliak kalte.*

4.4 TALKA-POLITIKA SUSTAPENA ETA ENPLEGURAKO BULKADA

Funtsezko eta ezinbestekoa gertatzen da pertsona askori muturreko zaurgarritasuneko egoeretara eramaten ari denaren langabeziaren orbana, txikiagotzeko talka-plana abiaraztea.

Proposatzen dugu:

- *Autoenplegua edo pyme sortzea desiratzen duten langabeentzako Zero Interesetarako kreditu-lerroko lana ematea, sortzeko sektore gaitzietako inbertsioari lehentasuna emanaz, material informatikoko erosketara, ibilgailuetara, bulegoko edo hasi nahi duten lan-jardueraren garapenerako beharrezko erremintetako alokairura, bereziki zuzenduta "enplegu berdea" izendatutako energia berriztagarrien ka-*

sua den bezala, etxebizitzetako, nekazaritza ekologikoko birgaitze energetikoa, etab.. Iru-zurra saihesteko emandako laguntzen eta sostengatutako negozioen garapenaren sei hileko segimendua egingo da,

- *Pentsioak ziurtatzea. Ahuleen eskubideak eta interesak defendatzeko, harian doan gure filosofiarekin, PACMAk edozein oraingo edo etorkizuneko gobernuak, ikutu, murriztu edo, kontributibo edo erretiroko pentsioen sistema publikoaren pribatizazioa debekatzen duen Konstituzioaren erreforma egitea bultzatzen du. Pentsioen erosalmen errealdaren mantenua, eta beraz ezintasuna behar konstituzional bezala jasotzen dituen artikulua inolako neurririk, jada murrizketak, zerga igoerak, koordainketak, oinarritzko zerbitzuen tarifan igoera izan daitezkeen edo beste batek eragin ahal diezaiezen pentsioei, aldekoak haientzat diren haiek izan ezik.*
- *Artikulazioa eta, urte bateko gehieneko epean, Enplegu Berdeko Nazio-Planaren, bultzatzen dituen eta "enplegu berdeko" sorrerara zuzendutako enpresa-jokaerak sostengatzen ditueneko, abiaraztea.*
- *Enpleguaren bila dauden pertsona guztiengazko doako garraioko abonua ematea.*
- *Birmoldaketarako eta errealtate sozial berrietara eta lan-merkatuaren eskarrietara etorkizun langileen egokitzapenerako, heziketaeraketa bidearen funts publikoekiko garapena.*
- *Langabe-kopuruaren, kontratu zaborrekin eta soldata prekarioekin dauden pertsonen kontu-ikuskaritza errealdaren gauzatzea.*

- *Enplegu-bilaketa aktibo eta eraginkorreko garapenerako, enplegu-bulegoetako agenteen aldetik kasu bakoitzaren pertsonalizatutako segimendua egitea, baita ere bereizitako bere-rako laguntza.*

4.5 EUSKARRI EKONOMIKOETARAKO ERRENDIMENDU ZENTROEN SORRERA

unibertsitatekoa eta enpresa eremuak elkarlanean ari diren Espazio-sorreraren alde agertzen gara ekimen ekonomiko eta kalitate-enplegua garatzeko sortzailak bultzatzeko tokian. Zentroetan lanbide-heziketa eskainiko da, unibertsitateko ikerketa erraztuko da, enpresa berrietarako inbertsio pribatua mintegietan zehar sustatuko da eta ikerketa-aretoak auzitara eraman dituzten enpresa haien eskura jarriko dira.

4.6 NEKAZARITZAREN DEFENTSA

Argi eta garbi apustu egiten dugu nekazaritzarako defentsan eta, milio gaur egun abeltzaintzara eta arrantzara ematen diren diru-laguntza millioiari kontrajarriz.

Proposatzen dugu:

- *Europar Batasunaren aurrean Nekazaritza-Politika Komunak eskatzea neurri eraginkorrek har ditzala gure herriko nekazaritza iraunkorren etorkizuna bermatzeko.*
- *Nekazaritza iraunkorra sustatzea (hots: ekonomikoki bideragarri, sozialki onuragarri eta ingurumenari dagokion arduradun), lagun diezaiezen denborako jarduera honen jarraitutasunari eta animalien beharretarako errespetuari.*

- Nekazaritza iraunkorrerako jasotzen duen diru-laguntzak sustatzea abeltzaintza kalterako
- Biltegiratzerako euskarri neurriak eta produktu hortofrutikolen kontserbazioa abiaraztea.
- Nekazaritza-produktuen merkaturatzean gardentasun handiagoa bermatzea, prozesuko nekazaritza-sektorearen parte-hartzeigoera batekin.
- nekazaritza-erabilera tradizionalak kaltetutako Jarduera ekonomiko lurzoruak birgaitzea.
- despenalizatzea eta energia berriztagarriak diru-laguntza iraunkor ematea, presiozko zentuzko ureztatze-sistemak eta etengabeko emariak mantentzen diren, ura aurrezten dutenak, eraginkor eta ekologikoak badira.
- Helburuekiko ihes fiskalaren kontrako Lege bat lantzea: ihes-maila eta era orokorreko elusion fiskala erdira txikiagotzea eta enpresa handien bereziki; paradisu fiskalen gehiegizko erabilera erazte; enpresa handien tipo eraginkorra igo dadila hura tipo nominalari indarrean hurbildu arte lortzea eta pyme-ek jasandako presioak fiskal eraginkorra gainditzea ; Espainiako enpresa handiek Espainian dagokien bidezko parte ordain dezatela eta gure mugetatik joan zedila, bereziki operatzen duten garapen-bideko herrialdeetan, lortzea.
- Mailakako erreforma fiskalak, ondasun-metaketari eta Transakzio Finantzarioen gaineko Tasari inposatuta sartzen dituztenak, burutuz, bidezko sistema fiskalak garatzea; ihesera eta elusión fiskalera aurre eginez, gardentasuna eta informazio finantzarioko trukea hobetuz eta nazioarteko lege berriak paradisu fiskalek sartzen duten zerga-sistemaren gainean garatuz.

4.7 ZERGA-IRUZURRAREN ETA USTELKERIAREN KONTRAKO BORROKA

PACMA Alderdi Animalistak iruzurraren kontrako borroka eta ustelkeria indartzea hartzen du lehen-tasunezko.

Proposatzen dugu:

- Alderdi-Legeko eta Gardentasun-Legeko Erreforma.
- Delitu ekonomikoengatiko zigorren handiagotzea.

<https://oxfamintermon.s3.amazonaws.com/sites/default/files/documentos/files/Elecciones-2015PosicionamientoFiscalidad.pdf>

<http://www.oxfamintermon.org/sites/default/files/documentos/files/bp174-cautionary-tale-austerity-inequality-europe-120913-combined-es.pdf>

4.8 KONFIANTZA-KARGUEN MURRIZTAPENA

Alderdi Animalistatik CV eta bere aukeraketarako kontuan hartutako merituak jokatzeko ditugu konfiantza-karguak izena emandakoen murriztapen handi eta konstatagarriagatik, baita ere aipaturiko karguen guztizko gardentasunagatik, bere profila publiko egin behar izanez.

4.9 ETXEBIZITZARAKO ESKUBIDEA

Plan garapena sostengatzen dugu etxebizitza herritar guztiei bermatzeko, eta baliabiderik gabeko, zein, kasu askotan, bere etxeak galtzeaz gain urteetan zehar gainerako hipoteka-zorrerako aurre egin behar duten familietako kaleratzei azkena emateko.

Proposatzen dugu:

- *Indarreko Hipoteka Legearen Parlamentu-finantzia-erakundearen modernizazioari osorik eta sakonki ekiteko, plataforma bateko sorrerari bide ematea. Aipaturiko modernizazioak Hipoteka Lege berria eragin behar du urte bateko gehieneko epean.*
- *Zerga espezifikoaren ezartzea eta finantza-erakundeetara etxebizitza hutseko edukitzeak eta enpresek, errepikatutako zeinen ez ordaintzea eraikin hauen desjabetze arrazoia izango litzatekeenek, jasotakoko aplikazioa. Zirkuntantzia hau ikusiko litzateke soilik eraikinaren ezkutatzeko alokairuan 6 hilabete baino gehiagoko aldi batean zehar etenda. Horrela bildutako zerga zuzenduko litzateke helburu sozialerako, hura lortzeko etxebizitza baliabiderik gabeko herritarrei ematera bideratuta.*

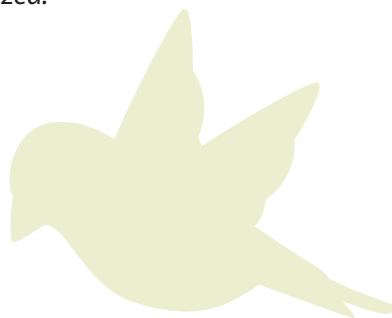
- *Gabeko etxebizitza haiek Administrazio Publikora ematea, Administrazioak salgai jarri ahal ditzala baldintza onuragarrietan funtzio sozialari arreta ipintzen ez diotena, zailtasun ekonomikoekiko familiei zuzenduta egon behar izango luketen edo 'alokairu sozialeko' prezioarekin alokatu.*

4.10 URETAKO OINARRIZKO HORNIKUNTZETARAKO, ARGITARAKO ETA GASERAKO SARBIDEA

Babesten dugu pertsonentzako zerbitzu hauetarako sarbidea zaurgarritasun-egoeran berma dadila.

Proposatzen dugu:

- *Akordioak edo hornikuntza-konpainiekiko hitzarmenak, laguntza-lerroak eta pertsona kalteberentzako bonu sozialak ezartzeko asmoz, planteatzea.*

4.11 BIZITZA DUINERAKO SARRERA TXIKIENEN, OINARRIZKO ESKUBIDEEN ETA PERTSONA GUZTIENTZAKO AUKERA- BERDINTASUNAREN BERMEA

Espanian, lau pertsona bakoitzeko bat pobreziaren edo bazterte sozialaren arriskuan aurkitzen da gaur egun, hots, gabezia zorrotzak sufritzen ditu eta/edo ez dauka sarrera nahikorik bizitza duina garatzeko. Horri gehitzen diogu, babes sozialeko politikak, pertsonarik kalteberenak sostengatzen dituzteneko, murrizketarik drastikoenak krisiaren hasieratik sufrituak izan direla. Oinarrizko Gizarte-Zerbitzuetako gastu publikoa (haien artean, pentsioak, gizarte-zerbitzuak eta sustapensoziala, enpleguko, langabeziako eta etxebizitzako sustapena) murriztu da 2000 urtea eta 2015 urtea bitartean % 22,6tan.

Alderdi Animalista-PACMA-k pertsonetako asko lantzen ditu gaur egun gure herrian bizi duten drama soziala gainditzeko, horregatik.

Proposatzen dugu:

- *Sarrera minimo batzuk, Euskadiko RMI-aren maila erreferentzia bezala ezarri, behar duten etxe guztiei bermatzea. Sarrera minimo hauek sarrerarik ez duten, bezala, sarrerak ere izanez, hauek bere oinarrizko beharrak estaltzea baimentzen ez dieten pertsonentzat ezinbestekoa izango lirake.*
- *Estatuak bermatu behar du, Espainia barruan bizileku lekuaren bereizketarik gabe behar dituzten etxe guztietara heltzeko moduan, sarrera minimo hauetarako hitzartutako lurzorua. -Estatuko mailari gogora ekarritako minimo-sistematik abiatuz, Autonomia-Erkidego desberdinetatik hobekuntzak planteatzea litzakete.*

- *Aurrekontuak handitzea, estatukoa eta autonomikoak, Errenta Txikienetara eta, estaldura ezarritako baldintzak betetzen dituzten pertsona eskatzaile guztientzat bermatzeko, Babes Sozialera zuzenduta.*
- *Heziketarako eskubideak, osasuna eta babes soziala (bermeetako sistema sartzen duen sarrera minimoak) sartu behar dira funtsezko eskubide unibertsal bezala etorkizuneko erreforma konstituzionalaren gaineko eztabaidan.*
- *Heziketa publikorako eta osasun-estaldura unibertsalerako eskubidea ziurtatzea.*
- *Gizarte-Zerbitzu-abiatzearen beheranzko joera eta Babes Soziala itzultzea.*
- *Etxebizitzarako eskubidea bermatzea.*
- *Sortutako enpleguak duinak izan daitezela bermatuz enplegurako sarbideko neurriak ezartzea, baita ere aurrekontuzko abiatze espezifikoak enplegurako sarbideko politketara zuzentzea.*

<https://oxfamintermon.s3.amazonaws.com/sites/default/files/documentos/files/Elecciones2015PosicionamientoProteccionSocial.pdf>

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

5

OSASUNA
ETA HEZIKETA

**ZURE BOZKA,
HAIEN AHOTSA**

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

5/ OSASUNA ETA HEZIKETA

5.1 OSASUNA ETA HEZIKETA PUBLIKOETARAKO LAGUNTZA

Bereziki azken legegaldian, Alderdi Popularraren gobernuan eta Europar Batasuneko Kontseiluan sustatu eta garatu dute osasun publikoengan murrizketa politikak eta heziketa efektu opulazioaren gehiengoan izan dituzten negatiboak. Osasun-koordainketaren, administrazio-egoera irregularrean, aipaturiko heziketa publikoan irakasle plaza kentzean, unibertsitateko tasetan handiagotze sendoan, pertsona etorkinentzako osasunaren baztertzearen beketan eta beretako sarrera kopuruan ebaki ditzan, eta I+D-proiektuetako ikerketa-bide kentzeko, etab. dira murrizketa batzuk politiken neurrietako bat.

Alderdi Animalista-PACMA-k apustu egiten du hiritarren oinarrizko eskubideak bermatzen dituzten, pertsona guztien aurrerabidea sortzen duten eta gizartean aukera-berdintasun handiagoa posible egin dezatenetakkalitateko eta unibertsiletako, osasuna eta heziketa publikoengatik.

Proposatzen dugu:

- *Eliza Katolikorako diru-laguntzak edo taumakiarako diru publikoarekiko euskarri ekonomikoa aurrekontuzko abiatze zehaztuko zenbateko baliokidea erretiratuz, armamentu-erosketa eta ikerketa militarra bezala zuzendutako Estatuaren Aurrekontu Orokorretako bi sektore publikoetara baliabideak areagotzea.*

- *Gizarte-eragileekiko laneko eta osasun eta heziketa antolaketetako, analizatzen dituen eta murrizketa-politiken aurreko kalitate-mailak berreskuratzera eta zerbitzu publikoak hobetzera zuzendutako neurrietako zerrenda batek lantzen dituenetako, komisia sortzea.*

5.2 OSASUN PUBLIKOAREN BERREZKURAPENA

Pentsatzen dugu presako neurriak hartu behar direla osasun-ekasiaz egoerara itzultzeko.

Proposatzen dugu:

- *Osasun unibertsalerako sarbidea behar duen hari guztiari bermatzea.*
- *Ospitale-pribatizazio programak eta osasun-zerbitzuak gelditzea.*
- *Osasunari eskainitako aurrekontua areagotzea, batez ere Lehen Mailako Arretara zuzendutakoa eta Ospitale-Sarera.*
- *Haurren pobrezia-eragileei, gaurko krisi ekonomikoko eta sozialaren testuinguruan, populazioaren segmentu hauskor honen osasunaren gainean aurre egiteko presako neurriak ematea. Osasun Publikoko eta Osasun-Administrazioako (SEPAS) ohartarazten du Espainiako Gizarteak azken urteetan aurrekontuak txikiagotu dituela era adierazgarrian haurren arretarako; gaur egun da soilik, Europako media % 2,2tan dagoenean, Espainiako BPGDaren % 1,4.*

- Bizilekuetako plaza publikoak hirugarren adinerako, desgaituentzat eta gaixo kronikoentzat handitzea.
- Buruko osasuneko zerbitzuen hedadura eta sendeentzako laguntza.
- Gertakizun-planen gaurkotzea eta epidemia posibleen aurrean, zentro eragina biosegurtasuneko maila handienaz sartuta.
- Osasunaren etengabeko sustapen kanpainak eta osasun-prebentzioa gizarte guztira zuzendutakoak sustatzea.
- Ordezkarietako eta arrisku laboralen aurkako prebentzioko batzordeen kideetako kompetentziak, baita ere arrazoi honekin zigortutako enpresetako erregistro bateko sorrera handituz, segurtasun-baldintzak eta osasun laborala betetzea lanpostu guztietan bermatzea.
- Haurren heziketa publikoko sare bat sortzea 0 eta 3 urte bitartean.
- Lehen Hezkuntzako, Bigarren Hezkuntzarako eta Batxilergorako testuliburuetaarako doakotasuna eta sarbide librea.
- Garraioa eta eskola-gastu hauei aurre egin ezin izatea erakusten duten familientzako doako eskola-menua.
- aniztasun funtzionalarekin adingabeetako eta bere familiei arreta goiztiarra bermatzea. zentro arruntetan heziketa-modeloak eta eskolatzeara bilatu ikasle hauen inklusioa izan behar du.
- Eskola-eremuko haurren tratu txarraren eta Gizarte-Zerbitzuen, I probintzia-eremuko diziplina anitzekotaldearen sorreran zehar, detekzio goiztiarra bultzatzea.

5.3 HEZIKETAREN SUSTAPENA

Kalitateko heziketa publikoa eskubide guztiko, beharrezko eta ordezkaezina da gizarte|bidezkoagorantz aurrera egiteko.

Proposatzen dugu:

- Kalitateko-Heziketa (LOMCE-etako) eta alderdi politiko guztien adostasunarekin, lege berriko heziketa-komunitatearekin eta gizartearekin lantzeko Hobekuntzarako Lege Organikoaren indargabetzea.
- Beken atalase ekonomikoak eta heziketa-tarte guztietako beretako kopurua handitzea.

- Kulturarako sarbidea bermatzeko liburutegi publikoen lanaren alde agertzea.
- Ikerketa zibila Unibertsitateetan sustatzeko akzioko eta ikerketa-zentroetako plana sortzea.

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

6

KULTURA ETA
TEKNOLOGIA BERRIAK

ZURE BOZKA, HAIEN AHOTSA

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

6/ KULTURA ETA TEKNOLOGIA BERRIAK

6.1 KULTURAKO BEZAREN % 21EN KENTZEA ETA AISIA-ALTERNATIBA SUSTAPENA

2012ko irailean Alderdi Popularraren gobernuak balio erantsiaren gaineko zerga (BEZa) igo zuen produktu kulturaletarako (zinema, antzoki, kontzertua zuzeneanetarako, erakusketetarako, museo-sarreretarako, etab.) % 8tik % 21etaraino, une horretatik, eurogunearen BEZ kultural altuena duen Estatuia izanez (Frantzia % 5,5ekin, Alemanian % 7tan, Italian eta Grezian eta Portugalen % 13tan % 10etan).

Sektore kulturalak zuzeneko enplegua ematen dio milioi bat pertsonari eta BPGDaren % 4 ekartzen du. 3 urteren %21 etarako igoeratik, industriarako emaitzen eta Espainiako sektore kulturalaren ondoren ezin okerragoak dira (ikusleen eta antzokiko eta zinemako aretoetakosarreretako, antzerki-eta dantzako konpainia amaierako jaistea).

Alderdi|Partida Animalista- PACMA dago kultura fiskalki kaltetzearen aurka.

Proposatzen dugu:

- *Europako estandarretarako BEZ kultureko, gainera kultura libreko defentsa onartzen dugulako jatorri gidari bezala eta guztien eskura, menderatzea.*
- *Ekimen kulturalak bultzatzea eta abere-sufri-mendurik gabeko, kiroleko ikuskizuneko, zinemako musika-sustapena, dantza, antzerkia, artea, etab. bezala aisiako.*

- *Enplegurik gabeko pertsonentzat eta gazteentzat museo publikoetarako sarbide librea baimentzea.*
- *Gazteek bere edozein izaeraren ahalmen artistikoak gara ditzaketen eta bere lanak gizarte-ari, bere egiletasunak babesten direla segurtasunarekin, adieraz diezazkioketen on line atariko sorrera. Administrazioak bultzatuko du eta atari hau hedatuko du doan.*

6.2 TEKNOLOGIA BERRIAK

Irizten dugu teknologia berriek populazio guztia- ren zerbitzura egon behar dutela, eta mekanismo bezala balio izan informaziorako eta kulturarako sarbidea bermatzeko.

Proposatzen dugu:

- *Edozein pertsonarentzako Internetarako edo zaurgarritasun-egoerako familiarentzat doako sarbiderako bonu sozialaren ematea. Honela bere eten digitala gainerako gizartearekin txikiagotuko da.*
- *Administrazioko software libreko programa erabileraren barneratzea baldin eta posiblea bada.*
- *Dokumentu elektronikoetan irekitako estandarretako erabilera (open data) igorrita eta/edo Administrazioak eskatuta.*
- *Erremintetako argitalpena eta Administrazioak banaketa libreko lizentziaz (GPL-az) garatutako materialak.*

HAUTESKUNDE-PROGRAMA
HAUTESKUNDE OROKORRAK

7

BERDINTASUN-POLITIKAK

ZURE BOZKA, HAIEN AHOTSA

ANIMALIEN, INGURUMENAREN
ETA JUSTIZIA SOZIALARENGATIK

2016KO EKAINAREN 26AN

Alderdi Animalista
PACMA

7/ BERDINTASUN- POLITIKAK

7.1 GORROTO-DELITUEN KONTRAKO BORROKA: TRATU-BERDINTASUNEN ETA EZ DISKRIMINAZIOKO LEGEA

Espainiako gizartea gizarte desberdina eta plurala da; hura gorabehera, talde sozial asko dira diskriminazioko edo bere etnia, nazionalitatea, aniztasun funtzionala, orientazio sexuala eta genero-identitatea adinagatiko bortizkeriako biktimak. Egunero pertsona askori erasotzen diete, irainduta, publikoki apalarazita eta batzuk jotako eta, muturreko kasuetan, desberdinak bezala katalogatze-agatik hildakoak.

Proposatzen dugu:

- *tratu-berdintasuneko eta ez diskriminazioko Legea Berreskuratzea. Lege integral hau, zuzen zatitzen dela ez diskriminazioa eta gizartearen eremu guztietako tratu-berdintasuna, bi isurialde izango ditu, konpontzaile bat eta beste prebentzioa bat, babes eta biktimen konponketa aitortuz eta identifikatuz, baita ere jazarpena eta taldeetako, taldeetako eta arau-hauste-erregimenaren eta zigorren bidez banako erasotzaileetako gaitzespena prebentzio-lana bermatuz, arazo existenteek estrategia ezarriko dute estatukoa eraketarako eta prebentziorako heziketa-eremuan, osasunerakoa, laborala eta Administrazio Publikoetan, hainbeste adskribatutako pertsonalaren nor bere guneak erabiltzaileetako eta hiritarretako bezala oro har.*

7.2 GIZON ETA EMAKUMEEN ORDAINSARIBERDINTASUNAGATIKO ITUN SOZIALA

emakumeak eta gizonak eskubideei dagokienez berdinak diren tokian Gizarte bat lortzea gure helburuetako bat da. Harengana heltzeko, beharrezkoa da gizarte-eragile desberdinen arteko itunaren bidez soldata-diskriminazio oraindik existenteari aurre egin diezaion, bi generoen arteko igoera laboraleko aukera-berdintasuna susta dadin eta emakume-presentzia erantzukizun-postuetan bultzatzen dadina.

7.3 GENERO-INDARKERIA SUFRITZEN DUTEN EMAKUMEEN TRATAMENDU INTEGRALA

Urtero milliaka emakume gure herrian hiltzen dituzte. Onespenerekin Espainiako gizarteko genero-indarkeriaren errotik kentze zailak egiten du, jada hamarkada bat baino gehiago Genero-Indarkeriaren kontrako Lege Integraleko, bere eraginkortasunak eztabaida dezagula eragiten du.

Proposatzen dugu:

- *Babes-mekanismoak biktimentzat hobetzea. Hobekuntza hauek articularregatik pasatu behar dituzte aurrekontu orokorretan biktimentzat laguntza ekonomikoetako planak, bere bizitzak berreraikitzea baimentzen dieten eta tramitatzen ez direnetarako, gaur egun behar handienaren birgizarteratzeko errenta aktiboak bidez bakarrik, egiten den bezala. Genero-indarkeria-emakume biktimak baliabide asistentzial eta sozial gehiagor aurkitu behar dira, bere kasua aurkitzen duen une prozesaleko independenteki.*

- *Eratzea genero-indarkeriako epailearen gorputzera eta bortizkeria honetako biktimen zirkunstantzia bereziak legearen interpretazioan osatzea.*
- *arrisku-polizia-balioespenak hobetzea eta haiek aditu-txostenez osatzea, eta Auzitegi-Integraleko Unitateak Estatu guztian genero-indarkerian hezitako pertsonalarekin inplementatzea. Suposizioetako eta bortizkeria forma berriko emakumeen kontrako legerian sartzeko handitzea gertatu behar da ere.*
- *Behingoan mitoak erbesteratzen duten kanpainak sortzea, hainbeste bezala erasotzaile guztiak espetxean sartzen diren salaketa faltasuez dihardutenak; eztabaida erreala sortzeaz gain egiturazko bortizkeria honen jatorriaren gaineko iritzi publikoaren artean.*
- *Prebentzioko pisu garrantzitsua, Unibertsitate-rainoko Lehen Hezkuntzatik, eremu guztietako heziketa-politikan duten hezkuntza-programak osatzea.*

7.4 ANIZTASUN FUNTZIONALAREKIKO PERTSONENTZAKO LANERAKO ESKUBIDEA

aniztasun funtzional Fisikoa, ikuste, entzumen edo intelektuala daukaten pertsonak ezin hobeto bertakoratu ahal dira lan-merkatuan.

Proposatzen dugu:

- *Materialen egokitzapena eta heziketa eraketa-postuak erraztuz, parte-hartze mekanismoak enplegurako prestakuntza-ikastaroetako aniztasun funtzionalarekiko ikasleentzat ezartzea.*
- *estatuko eta autonomikoak Politika publiko errealitatean estutzeko, heziketaren eraketaren beharrak alor honetan analizatzea.*
- *Txertatze hauen errentagarritasun ekonomiko eta soziala jakinaraziz, pertsona hauen txertatze laborala bultzatzeko, aniztasun funtzionalari dagokionez erantzukizun sozialaren gaineko enpresa-topaketak bultzatzea.*
- *Enpresak aniztasun funtzionalarekiko pertsonetako txertatze laboralaren gainean aholkatzea.*
- *berrogeita hamar pertsona baino gehiagoko txantiloiarekiko enpresetako postuen % 2 aniztasun funtzionalarekin gordetzeko Pertsonentzako nahitaezkotasuna betetzeko ikuskapenak handitzea.*
- *Araudia betetzea hesi arkitektonikoetako eta eskuragarritasuneko ezabapen kontuetan zaintzea, gobernu zentralak izateko moduan eta autonomikoak lehenak eredu bere eraikin publikoetan ematean.*

7.5 SAILEKO ETA AUTONOMIA PERTSONALEKO LEGEAREN APLIKAZIO ERREALA

“Sail-Legearen” onespentiko ia 10 urtetan igarota emaitzak ez dira batere gogobetekoak. Lege hau kontuan hartzen da aurrerapen sozial handietako eta, osasunaren ondoan Espainiako ongizateko, heziketako eta pensio publiko eta unibertsaletako Estatuaren laugarren zutabeko bezala. Gaixotasun-arrazoiagatik, ezintasunengatik edo adinagatik, mendeko pertsonak, bere autonomia fisiko eta burukoa galtzen dute, eta arreta gaixotasun-arrazoiagatik, gertaera ezintasunengatik edo adinagatik batzuen aldetik jarduera-mota guztiak egiteko beste pertsona behar dute. Laguntzarako erantzukizun honetan ari dira mendeko pertsonaren familiak eta emakumeak batez ere. Iritzten dugu mendeko pertsoneri eta bere zaintzaileei babesa hiritarren funtsezko eskubidea dela eta sail-egoerako pertsonak bizitza duina izan dezaten lan egingo dugula.

Proposatzen dugu:

- *Legea guztietarako baliteke izan dadin, araudi autonomikoen arteko desberdintasunarekin zerbitzuekin eta ordainketa berdinekin eta interesaren edo irizpidearen arabera unearen gobernu autonomikoaren mende ez egonez bukatzea.*
- *Saltzaile, jagoleek, profesionalek eta, sei hilabeteko gehieneko epean balioetsi ahal ditzala Legearen aplikazioko gaurkoegoera eta mendeko pertsona guztien egoera hobetzeko hartzeko neurriak presakoenak, administrazioen ordezkariak pertsona-plataformek eratutako lan-komisioa sortu.*

7.6 ANIZTASUN SEXUALA

Alderdi Animalista-PACMA konprometituta dago edozein diskriminazioaren kontrako borrokarerkin. Pertsona guztiengana, bere jatorriko independenteki, espeziara, arrazara, sexura edo orientazio sexualera errespetuko gure politikarekin bat.

Proposatzen dugu:

- *Pertsona Lesbianetako, Gayetako, Transexualtako eta Bisexualtako (LGTB-etako), eta orientazio sexualagatik diskriminazioaren kontrako berdintasun eraginkorragatik edo genero-identitatearen aldeko legearen sorrera.*
- *emakume guztiei baldintza berdintasunean lagundutako ugalketa teknikak doako sarbidea bermatzea, bere egoera zibileko edo orientazio sexualeko independenteki.*
- *LGTB-a pertsona guztientzako eskubidea adoziorako eta harrerari bermatzea.*
- *Heziketarako sarbidea ematen duten Bigarren Hezkuntzako Institutuetako heziketa planak eta, generoko eta senideko, aniztasun sexualaren gaineko informazioa sustatzea, baita ere jarduerako eta eskola-bitartekotzako protokoloak bultzatzea.*
- *Autonomia-Erkidego bakoitzean Sortzea informazio-zerbitzua eta LGTB-a pertsonenganako arreta.*

- *gay, transexual, bisexuzko eta Lesbianengantz neurri antidiskriminatzaileak, baita ere GIBekin, eremu laboralean, bizi diren pertsonak abiaraztea.*
- *Hitzarmenak transexual eta bisexual, gayen eta lesbianen, ez diskriminazioari, laguntzeko, eta herrietako baztertzan den tokian bere giza eskubideak populazioaren sektore honi bermatzeko nazioarteko lankidetzako programak garatzea.*
- *Transexualismoa pertsona guztien genero identitaterako eskubideagatik ezagutzen duen eta eremu sozial guztietako transfobia-ren kontra borroka egiten duen Lege Integrala lantzea.*

7.7 PERTSONA MIGRATZAILEAK

Presako hartzen dugu Espainiako migrazio-politikaren, Giza Eskubideen, baita ere herritar guztien eskubide sozialen babesa bermatu behar duen eta babes sozialeko eta pertsona migratzaileen integrazioko presako neurriak berrikustea, xenofobia saihesteko asmoz hartu, arrazismoaren eta baztertze sozialaren.

HAUTESKUNDE-PROGRAMA HAUTESKUNDE OROKORRAK

2016KO EKAINAREN 26AN

